

33130, II Bg. 197

PRİČE
BOŽJEGA BITJA

ali
slučaji, ki niso slučaji.

Dr. Kellerju z dovoljenjem poslovenil

J. B.

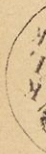
III. zvezek.

LJUBLJANA, 1887.

Založil in prodaja Dragotin Hribar, Breg št. 10.

1875

B

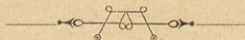

Zalo

PRIČE BOŽJEGA BITJA

ali

slučaji, ki niso slučaji.

Po dr. Kellerju z dovoljenjem poslovenil

J. B.

III. zvezek.

LJUBLJANA, 1887.

Založil in prodaja Dragotin Hribar, na Bregu št. 10.

~~~~~  
*Z dovoljenjem visokočastitega knezoškofijstra  
ljublanskega.*  
~~~~~

030048059

P. n. čitateljem!

„Le tako naprej in božjega blagoslova si smete pač svesti biti pri takem podjetju, kakor je vaše itd.“ Takih prijaznih spodbud došlo nam je po izdaji in razpošiljavi II. zvezka toliko, da bi nikakor ne imeli zadosti prostora, če bi hoteli vsa pohvalna pripoznavanja objavljati. To nam je dalo pogum in veselje da smo dobri stvari na ljubo sklenili izdati še III. in IV. zvezek, ki izvestno za prvim in drugim, o katerem se je kritika jako veljavnega lista „Duh. Pastir“ na vso moč ugodno glasila: „V štirih oddelkih nam prinaša ta zvezek 46 zelo podučnih, nekaj prav pretresljivih dogodkov večidel iz novejših časov: o nepokorščini in sovražljivosti do duhovščine, o oskrunjevanji Gospodovih dni in o pustnih predrznostih. Prevod nam je še bolj vseč kakor v prvem zvežčku, jezik je lahko umeven ter pravilen. — Prav

gorko priporočamo to dragoceno delce, ki je zares vredno, da se med ljudstvo širi.“ Tretji zvezek z jako priljubljeno in zabavno vsebino podajamo Vam tukaj, dragi pobožni Slovenci s presrčno željo, da bi ga prav pridno prebirali, pa tudi drugim posojevali. Če si vsak le eno ali dvoje zrnice, ki jih bo ondi našel, na dobro obrne, bo naš namen dosežen, bralci naši bodo imeli pa tudi korist.

Čudom smo se pa čudili zvedeti, da je naše podjetje pri nekterih gospodih — število njihovo je sicer jako pičlo, da popolnoma neznatno, — nevoljo obudilo. Dobra stvar se s tem izvestno ne podpira, toda kaj se hoče. Saj vsem ljudem še Bog ne ustreže, kaj še le človek! Nič bi ne bili rekli, če bi bile zbrane prigodbe take vsebine, pri kateri mora človek pomisliti, ali bi jo dal z dobro vestjo nedolžni mladini v roke ali ne. Tako se nam je pa nevolja dotičnih gospodov v resnici neumljiva zdela in nam je še danes. Vsem drugim pa presrčno zahvalo za prijazno priznavanje in razširjanje.

Založnik.

I. O lažeh in potuhi.

1. Bog je sodil!

Grozna je odgovornost, ki jo imajo oče, mati in izgojevalci. Večina imenovanih se tega tudi zaveda, če tudi ne v tolišnjeji meri, kakor bi se je morala, sicer bi ne delala pri izgojevanju otrok tistih napak, ki jih prava izgoja oestro obsoja. Pač je mnogo mater, ki same priznavajo, da bo Bog enkrat zahteval odgovor zaradi izreje otrok, nikdar ali vsaj malokedaj se pa zanikrna mati vpraša: kaka pa naj bo izgoja, da bo po volji Božji? Z ustmi pač priznavajo Boga take matere, v resnici izgojajo pa svoje otročiče po načelih tega svetá in pa po revnih svojih človeških nazorih. Ali je potem kaj čudnega, če izgojitelji nič ne opravijo, ker jim manjka prave veljave, ktera se jim doma dandanes tako pridno spodkopava? Ali je čuda, da taki otroci le toliko ubogajo, kolikor sami hočejo, in dokler so izgojiteljem ali starišem pred očmi; kakor hitro pa se jim umaknejo, delajo po svoji slepi glavi? Kje imaš poroštvo, da bo

tak otrok tudi priden ostal, kedar bo dobro vedel, da ga ne vidi ne oko materno in ne ono izgojitelja? Kjer se izgoja ne vrši v božjem imenu in z njegovim blagoslovom, temveč na podlagi plitvega človeškega razuma in naše modrosti, ondi se ne nadjaj blagodejnega vspeha. Le pogledjte jih tisoče in tisoče mladih nesrečnikov, zapeljanih mladenčev in deklet, kako zavidljivo, ob enem obupno ozirajo se na svoje nedolžne in skrbno izgojene vrstnike in vrstnice, katerim se tako lepa bodočnost ponuja, sami pa niti najmanjšega upanja več nimajo do nje, kajti življenje jim je vtisnilo pečat zavrženosti. Ko pridejo stara leta, taki nesrečniki pač dostikrat hudo preklinjajo svoje izgojitelje, da niso v mladosti bolje zanje skrbeli. Navadno so tako zani krno, prav po cigansko izgojeni otroci lastnina beračev in postopačev. Otroci kmetskih hiš, oni pošteni mestjanskih rodbin in revežev, ki so slučajno po nelastnej krivdi v nesrečo zabredli, so redno dobro izgojeni. Ali joj, joj je pa z izgojo pri nekterih imenitnih uradniških ali mestjanskih rodbinah, ki so si oliko brez krščanstva vzele za uzor. Po takih rodovinah izredi se skoraj izključljivo le plevel — zrna skoraj ni najti. Ta plevel se začne šopiriti po družbinskem življenji, ga začne dušiti in vsako veselje v njem zamori. Že take gosposke družine so silno redke, kjer bi otroci zjutraj in zvečer molili, in tudi pri teh ni vse, kakor bi moralo biti. Sama molitev zjutraj in zvečer iz otroka še ne bo storila dobrega človeka, če otrok ne vidi dan na dan pravega uzora na svojih stariših. Le-ti morajo sami krepostni biti in krščanski. Kjer kr-

ščanstvo ne preseva vse izgoje, ondi ne boš dosegel vspeha in boš zastonj kasneje opominjal svojega otroka: „Priden bodi!“ Tudi kazni ne bodo nič izdale, kajti prepozne bodo. Tukaj je pa ravno največji spodtikljaj! Mnogo je starišev, ki so sami veliko preveč paganskega in premalo krščanskega duha, da bi mogli svoje otroke dobro izgojati. Zato se pa pri taki izgoji takoj pozna pomanjkanje take olike.

Ena največjih napak pri današnji modêrni odgoji je prava opična ljubezen marsiktere matere do svojega otroka. Taka mati ti sama ne bo nikdar položila roke na svojega otroka, kedar le-ta kazen zasluži, pač pa ga bo še branila, če ga namerava previdnejši in modrejši oče kaznovati; taka mati daje navadno spridenim gospodičem sinovom in gospodičinam hčeram še celó nasproti duhovščini in učiteljem potuho! Taka mati je največja sovražnica svojih otrok, kajti slepa ljubezen, ki je prava živinska ljubezen, jo zapelje, da pozabi otroke podučevati v krščanstvu, nramnosti, v krepostih, v sv. veri, o Bogu in njegovih zapovedih; vse to pride pri izgoji na dnevni red še le po plesu, po glatkem in umetnem govorjenji, ponašanji, po glediščih in kar je drugih novodobnih neslanostij. Take matere Bog potem navadno s tem kaznuje zarad malikovalstva, ki so ga vganjale s svojimi otroci, da postanejo njihovi otroci navadno takim materam najsiloviteji tirani. Kdo bo potem tako mater pomiloval! Dostikrat kaznuje pa božja jeza tako mater še zdatno huje, kar bodele videli v sledeči grozni in resnični dogodbi. Kar se je v

naslednjem zgodilo, je vseskozi resnično, kraj žaligre je Dunaj.

* * *

Dne 8. decembra 1881. l. nastal je v hiši premožnega mestjana velik vihar med gospodom in gospó. Povod dal mu je edini sinček, petnajstletni Leopold; o katerem je došlo iz gimnazije od ravnatelja pismo, da se slabo uči. Deček ni bil slabe glave, pač pa silno len, ker mu je mati veliko potuho dajala. Zarad ravnateljevega pisma je oče lenega sinú prav hudo ozmerjal. Komaj pa mati čuje, kako da strogi oče zanikrno seme v roke jemlje, plane že vsa divja nanj in mu, vsa peneč se, odločno prepove, da naj se njenega pridnega, dobrega in nedolžnega sina ne dotakne, če mu je mir v hiši ljub.

„Izvestno so zopet tisti bedasti profesorji vzrok, med kterimi je prav gotovo kak f . . . , ki Leopolda živega ne more videti, in ga na ta način želi pokopati! . . . O jaz svojega otroka bolje poznam, kakor pa sovražni mu profesorji in nihče mi ne bo trdil, da je moj sin slabo vzgojen!“

Leopoldov oče sicer tudi ni bil tistih eden, ki se jim pravi uzorni kristjani, toda sedaj mu je pa opična ljubezen njegove žene do sina vendar presedala.

„Kakor sem rekel, pri tem ostane“, vskliknil je mož s trdnim glasom. „Profesorji imajo že prav! Kako li se bo kaj prida učil, če vedno le romane in časnike bere, v gledišče leta, kamor ga sama zapeljuješ. Od danes na dalje mi ne pojde

nič več v gledišče! Vsak večer mora ob osmih doma biti! Tako je!“

Mamá je bila tiho. Morda je sprevidela, da ima oče prav, ali pa se je njegove jeze bala. Zato pa je ihteč planila k Leopoldu, ga je strastno poljubljala in sladko govoreč mu ga venkaj peljala. Med durmi se je pa obrnila, povzdignila roko in z gledališkim povdarkom rekla: „Sedaj še le prav dobro vidim, kar sem že večkrat trdila, da nisi nikdar ljubil svojega otroka, ti vranji oče!“

Ob teh besedah zaloputne vrata. Sinček se pa kar ni dal potolažiti. Očetova jeza ga je preveč užalila v dozdevnem ponosu svojem.

„Mamá, če ne pojdem danes v gledišče — se ustrelim!“ rekel je petnajstletni smrkovec svoji materi.

„Oh ti moj Bog, hudobni otrok, kaj govoriš?“ vsklikne mama, ter se jokaje oklene svojega Leopolda. Na to pa je stegnila roko proti zaprtim durim, kjer je mož v sobi ostal in prav z gledališkim patosom rekla: „Tako, papá, bi tiral lastno dete v smrt! Oh ti vbogi Leopold, kako brezsrčnega očeta imaš vendar!“

„To mi vse skupaj nič ne pomaga, vsklikne Leopold, jaz moram drevev v gledišče.“

„Tiho, tiho ljubo dete, saj pojdeš; le tiho bodi, da papá ne bode slišal. Nečem, da bi kedaj mislil, da te tvoja mama ni resnično ljubila. Na!“

Bedasta mati stisnila mu je petak v roko. „Hvala, mamá“, rekel je kratko Leopold in zginil.

„Samo očetu mi nič ne pravi“, vpije mati še za odhajajočim, ki je pa že ni več slišal. Mati

gre na to v sobo, kjer se vsede k berilu, kamor se je na mizo oprta s podprto glavo kmalo tako zamislila, da ni nič več slišala in ne videla, kaj se okoli nje godi. Tako je minulo dobre pol ure; gospa je bila gluha in slepa za vse, kar se je okoli nje godilo. Nič ni slišala, kako je zunaj v zvoniku votlo in žalostno klenkal zvon; nič ni videla, kako je stopil njen mož k oknu in pazljivo poslušal, kaj pomenja vrišč na ulici memo hiše.

Vozovi so čedalje hitreje in bolj pogostoma drdrali in ljudi je bilo tudi vedno več. Vedno dolačneje čulo se je povpraševanje, slišati bilo je klicanje ljudi. Gospa, ki je bila pri mizi vsa v svoj roman zaverovana, ni slišala pod milim Bogom nič. Niti hladnega piša ni čutila, ki je ravnokar skozi odprto okno šinil in ji je skoraj svetilko ugasnil.

„Kje pa gori?“ mrmra mož sam s saboj; „mora velik požar biti“. —

„Uj!“ — vsklikne takoj na to, ter odskoči od okna. Velikansk plamen švignil je ravnokar za stolp visoko proti nebu, po bližnji okolici razlila se je pa krvavo rudeča žarica. Grozna je bila videti v tej razsvitljavi bližnja cerkev z dvema zvonikoma, kuplo in grozne so bile v tej luči tudi sosednje palače. Velik ogenj je moral biti to.

Gospod skoči k mizi in pozvoni slugi. Zvonec še le vzdramil je v knjigo zamaknjeno gospo, ki je bila takoj nezrečeno huda, kaj da jo gospod tako občutljivo v branji moti. Toda gospod se ni zmenil za njene marnje ter je takoj slugo vstopivšega vprašal:

„Kje gorí?“

„Nekteri pravijo da gledišče, drugi, da takoj zraven“, pravi sluga, „če pa milostni gospod želé, šel bom in natančno pozvedel.“

„Idi in stori to!“

Sluga gre. Gospa še ni imela časa premisliti, ali bi govorila z soprogom zaradi prejšnjega razžaljenja, ko se sluga že tudi povrne.

„Milostna gospoda, gledišče je vse v ognji!“

„Kaj, kako?“ vsklikne gospa, kakor bi jo bil gad pičil ter plane nad slugo.

„Da, da,“ pravi sluga, „Martin je ravnokar prišel in mi je povedal, drugi so pa potrdili. Gledišče gorí, milostna gospa in je vse čisto v plamenu od vrha do tal. Če se hočete milostna skozi okno prepričati . . . vidite . . . kar naravnost je . . .

Sluga še ni imel časa stavka spregovoriti, ko je bila gospa vže zunaj sobe. „Leopold, moj sin!“ odmevalo je po celi hiši. Gospoda lotila se je grozna slutnja in skoči za njo, toda ni se mu posrečilo, da bi jo bil došel, kajti gospa se je spustila v divji dir z ljudmi, ki so se po ulici proti gledišču valili. Gospod pa je ostal bled in na celem telesu tresoč se na pragu hiše. Obnašanje njegove žene in pa lastnja slutna ste mu dokazovali, da je bil zopet enkrat goljufan in da je žena spridenega sina skrivaj v gledišče poslala.

Silno hudo zakolne gospod nad njo in v obupnosti zakriči: „Ti si kriva, nesrečnica, če se fantu kaj žalega zgodi!“

Povrne se v sobo, pokliče slugo, obleče suknjo, vzame palico in klobuk ter hiti, kar more, venkaj.

„Kje je Leopold?“ še spotoma vpraša.

„Mladi milostni gospod odšel je pred eno uro iz doma, v njegovi sobi ga ni!“ pravi sluga.

„Oh je že tako!“ mrmra stari gospod in hiti kar more, proti gledišči. Z njim vred hitelo je ravno tjakaj na sto in sto ljudi. Konečno je bil tamkaj.

Res je gledišče gorelo. Iz strehe dvigal se je plamen za stolp visoko proti nebu, iz lin, iz oken in drugih votlin švigal in spenjal se je na vse strani po zraku, ognjenim sikajočim kačam podoban. Gospod se prerije do spredaj.

„Moj sin, moj Leopold!“ zasliši v tem trenutku kričeč na pol blazen glas; spoznal ga je, bil je glas njegove žene.

„O gospa, če je bil Vaš sin tu notri, ga že ne bodele nič več imeli“, čul je gospod v tem trenutku tolažiti vekajočo ženo svojo. Še dalje se skuša preriti; prav spredaj mora biti. Posreči se mu.

Ondi je videl mnogo gasilcev, postreščekov in druge vrste delavcev, ki so z nosilnicami obloženi kar po vrsti nosili iz gledišča grozno zdelane ljudi — ponesrečence, kateri so našli smrt v ognju. Niti pokrivati jih niso imeli časa, tako se jim je mudilo. Zato je marsikdo lahko spoznal tega ali onega ponesrečenca, bodi si po obleki, bodi si po lici — če le ni bil preveč pokvarjen. Žal, da jih je bila večina tako osmojena, deloma tudi raztrgana in pohojena ali pomečkana, da je niti poznati ni bilo. To je bila vrsta tistih nesrečnežev,

ki se niso samo zadušili v gledišči, temveč jih je tudi še, kolikor toliko ogenj ožgal.

„Oh tam-le, — tam-le — oni je!“

Grozen krik zadel ga je na uho.

„Leopold, moj edini sin, moj edini sin!“

Tako je javkala ženska v gosposki obleki. Materno oko je najprvo spoznalo sina. Obupna planila je k nosilcem, ter potegnila pogrinjalo iznad glave mrličeve.

Več ga ni bilo poznati. Črna, ožgana in brez vsake prave podobe bila je glava, ki jo je tu žalostna mati ugledala. Ustna so bile grozних bolečin skrčene in beli zobje režali so iz njih. Lasje so bili vsi požgani. Vrat in prsi so bile gole, roke in telo nepoškodovano. Zlata verižica je bila na svojem mestu, prav tako tudi zlati prstan. Ni bilo več dvoma, da je bil pri živem telesu sožgani — Leopold, prav tisti Leopold, ki se je še nekoliko ur poprej v sobi pri svojih stariših grozil da se bo ustrelil, če ne bo smel v gledišče.

Mož, oče njegov ni bil tolikanj zbegan, kakor gospa mati. Tem huje občutil pa je svojo bolečino v srcu.

„Sam Bog je sodil med nama, žena“, pravi mož s hripavim glasom „in midva tu nimava nič opraviti.“

Gospa mati je jokala, kakor jokajo ljudje, ki nimajo nobenega upanja več na tem svetu.

S tem je konec naše povesti. Morda bo vendar le tega ali onega očeta nekoliko spametovala, kedar jo bo prebral. Če bi se to res zgodilo, potem ga prosim, naj bere uvod k tej povesti še enkrat.

2. Laž za šalo.

V Šrehajmu na Švabskem je hodila 16 letna deklica, recimo ji Ivanka, v predilnico. Nekega dne opoludne si zmisli, kaj, ko bi danes svoje stariše nekoliko prestrašila, bom saj videla, ali me imajo kaj radi ali ne. Res gre deklica in si opoludne, preden se domu odpravi — dne 14. maja 1879 leta je bilo — obveže roko. Domu prišedši potoži jokaje, da ji je stroj tri prste odtrgal. Vsa družina spustila se je takoj v jok. Ivanka se jim je pa jela na to smejati. Žal, da je bila njena radost tako kratka. Drugi dan opoludne ima res nesrečo, da vtakne roko v stroj, ki ji takoj dva prsta odtrga. Naj bi si to resnično prigodbo posebno tisti prav dobro v spomin vtisnili, ki mislijo, da laž za šalo ni greh in da nima nobenega pomena. Zapomni si ljubi Slovenec, da je resnica vedno Bogu in ljudem ljuba, za lažnjivca pa nihče ne mara.

3. Laž se je sama poplačala.

Skopuh vkrcal se je v Novem Jorku (v Ameriki) na ladijo, da bi se prepeljal na Angleško. Da bi ga nihče ne ogoljufal, ne okradel in ne ostrigel, oblekel se je v cunje, in se je delal silnega siromaka. Vže je bil skoraj doma, kar v kanalu sv. Jurja pribuči neznosen vihar, ki ladijo ob skalovje trešči, da se razbije. Kapitan in nekaj mornarjev poskačejo hitro v rešilne čolnove, kamor tudi več premožnih popotnikov s saboj vzamejo, ki so jim

obljubili za rešitev življenja velikanske svote. Skopuh je padel v vodo, kjer je na veliko srečo vjel desko razbite ladije, ktere se je strastno oprijemal v smrtnih težavah in je klical kapitana na pomoč obljubovaje mu veliko darilo, če ga reši smrti. Kapitan ga pa niti slišati ni hotel. Skopuh vidoč, da mu bo voda vsak čas v grlo tekla, obljubi kapitanu vse svoje premoženje, milijon presegajoče. Kapitan mu ni verjel, ker mu je skopuh nedolgo poprej na ladiji pravil, da je revež, da se Bogu usmili, ker je vse svoje premoženje v Ameriki zgubil po nesrečni spekulaciji. Če bi bil mož prvič resnico govoril, bi ga bil kapitan morda še skušal rešiti, vedoč da trud ne bo zastonj. Tako si je pa mislil: kaj mi je na tem, ali je berač več ali manj na svetu in ga je prepustil svoji usodi, kateri je skopuh z lažjo zapadel.

4. Bodi mož beseda.

V mali francoski vasi živela je ubožna žena, kterej so otroci kar od kraja vsi za krčem pomrli. Ostala ji je le še edina hči, in tudi te se je krč lotil.

Nesrečna mati ni imela do zdravnikov že prav nobenega zaupanja več, ker ji niso mogli prejšnjih otrok rešiti. Ker je pa slišala, da je sv. Ilij ob takih boleznih mogočen priprošnik pri Bogu, zadela je svojo hčerko štupo-ramo in romala je k njemu na božjo pot v Nogeut. Cel dan je hodila, zvečer je pa pred mestom v nekem hlevu prenočila

Reveži namreč so z vsem zadovoljni. Zjutraj na vse zgodaj hitela je pa že v Nogeutsko cerkev, kjer je dolgo in goreče molila in konečno sv. Iliju obljubi, da če ji hčerka ozdravi, se hoče z njo vsako leto za to veliko milost božjo semkaj povrniti.

Otrok je res ozdravel.

Mati in hčerka obiskavali ste na to več nego 20 let zaporedoma tisto slovečo božjo pot, kjer ste Boga hvalili, da ji je na priprošnjo sv. Ilija uslišal.

Deklica šla je na to k nekej blagej gospej za kuharico služiti, kjer jej nikakor ni manjkalo časa za spolnovanje svojih krščanskih dolžnostij.

Toda, kakor je že mladost malomarna, se ni ravno veliko pulila za spolnovanje taistih. Prišel je zopet sv. Ilij (1. september), in treba bi bilo iti na božjo pot.

„Materi sem sicer obljubila, da te božje poti nikdar ne opustim, toda zbala sem se drugih, da bi se mi ne bili posmehovali, zato pa nisem šla“, opravičevala se je proti drugim poslom. — Ni dolgo trajalo, kar nesrečno deklico opoludne pri kosilu krč zgrabi, prav tak, kakoršnega je imela v svoji mladosti. Tako hudo jo je prijel, da je drugo noč na grozo vseh svojih tovaršic že umrla. —

Kaj pa to, dragi bralec? Ne misli, da bi bila to kaka izmišljena pravljica. Ne, prav prava resnična dogodba je, ki se je zgodila leta 1882 na Francoskem. Vprašam te, ali ni bilo to dekle silno lahkomišljeno, če je božjo pot iz strahu pred svetom opustilo, dasi tudi jo je materi na smrtni postelji

obljubilo izvrševati? Ta dogodba nas zadosti določno uči, obljube Bogu in njegovim izvoljencem storjene, točno in vestno spolnovati.

II. 0 postu in mesu.

5. Veliki petek v Parizu.

V Parizu so imeli do leta 1870 framasoni grdo navado, da so na veliki petek vsako leto prav nalašč v zasramovanje katoliške cerkve napravili velikansko mesno pojedino in to pa zato, ker se je verni narod tudi ondi kljubu vsej spridenosti in drugim razvadam vendar še trdno držal stare navade, zapovedanega posta na dan smrti našega Odrešenika. Navadne gostilne pripravljale so samo postna jedila in mesnice so bile zaprte. To samo na sebi ni bilo še nič drugega, kakor le navidezna zveza Pariza s katoliško cerkvijo, toda tudi ta je bila framasonom preveč. Odpraviti so hoteli še to poslednje znamenje katoliške vere, ter so zato na veliki petek velike pojedine iz zgolj mesnih jedi pripravljali. Da bi se teh poedin tudi reveži lahko vdeleževali, so bile cene jako zmerne — skoraj na pol zastonj.

Taka pojedina je bila tudi na veliki petek 1870. Vdeležilo se je je 800 glav, med kterimi je bilo

tudi mnogo žensk in otrok. Ko je dal predsednik znamenje, da naj se kosilo prične, padlo je tistih 800 kakor lačni volkovi nad mesne jedi. Večkrat smo že povdarjali, da se neskončno sveti Bog ne da zasramovati in to je On tudi Parizu pokazal.

Nemcem ga je dal v pest.

Ali se še spominjate, kako tesno je šlo Parižanom pa že leta 1871 za potrebni živež? Ko so jih Nemci oblegali, zmanjkalo jim je živeža in mesece in mesece morali so stradati, da jim je po črevih piskalo in najbolj gnjusobne reči morali so uživati, kar si jih misliti morete. Kdor je bil toliko srečen, da je psa ali mačka ubil in pojedel, ta je imel še slastno pečenko, konečno so bile pa tudi že podgane in miši dobre! Štiridesetdnevni post in naj bi bil še tako strog, je malenkost proti temu postu, ki so ga razkošnemu Parizu Nemci naložili.

Najbolj žalostno pri vsem tem je pa to, da so se mesne pojedine na veliki petek tako rekoč pod cesarskimi očmi pričele. Cesarjev stričnik „Plonplon“, ki se na bojnem polju ni še nikdar posebno obnesel, bil je prvi, ki je na prigovarjanje framasonov te preklicane pojedine vpeljal in cesar Napoleon je po božji volji kolikor toliko tudi zaradi tega tako sramotno zapustil francoski prestol, kakor pred njim še nobeden francoski vladar.

6. Mesó na veliki petek.

Pred 50 leti živel je na Bavarskem v vasi Drajerling premožen kmet Volk Salchuber, ki je

imel veliko domačijo, precej poljá in dobro zalo-
 ženo gostilno. Poslednja je bila vedno polna in
 jako priljubljena, ker je mož veliko na red držal.
 Tudi je strogo gledal na to, da je vsa družina
 vsako nedeljo in vsak zapovedani praznik v cerkev
 hodila. Revežem in potrebnim je rad pomagal, če
 je le mogel. Pri vsem tem imel je pa mož ven-
 darle eno napako, da se namreč ni brigal za za-
 povedane postne dni. V tem oziru je bil, kakor je
 mnogo drugih, ki trdijo, „da to, kar gre člo-
 veku priustih notri, ni nikdar greh, tem-
 več le, kar mu gre venkaj.“ Vsled tega jedel
 je tudi redno vsak petek svoj kos mesa. Prišel je
 veliki petek in žena ga vpraša, kaj boš jedel?
 „Mesa mi skuhaj!“ ji da za odgovor. Res ga je
 dobil. Pri kosilu reče norčevaje ženi, da naj se
 vstopi pred božje razpelo, da ga Bog ne bo videl,
 kedar bo meso jedel. Če se je žena res tje kaj po-
 stavila ali ne, ne vem, pač pa mu je šlo meso,
 dobro v slast. Toda vže čez nekaj časa čutil je-
 da ga bôde v želodcu; spomnil se je, kako pre-
 drzno je še pred malo časom govoril in žal mu je
 bilo. Ljubi Bog je imel z njim še potrpljenje in
 ga ni hotel takoj do dobrega udariti; prej ko ne
 oziral se je na dobra dela in druge njegove lepe
 lastnosti, po katerih se je Salchuber vedno odli-
 koval. Le bolehati je jel in nobena reč mu ni šla
 v slast. Mož je prišel ob vso svojo prejšnjo dobro
 voljo, ter je jel očividno hirati. K letu osorej, ravno
 na veliki petek opoludne, ko se je pred letom z
 Bogom pošalil zarad narezanega mesa, izdihnil je
 spokorjen svojo dušo.

Opomniti nam je še, da je Salchuber, od kar je zbolel, pa do konca svojega življenja, ves čas zvesto držal cerkveno zapoved na zapovedane poste in tudi ni trpel, da bi jih družina ne bila spolnjevala. Med svojo boleznijo je večkrat ponavljal besede: „Bog se ne da zasramovati!“

7. Klobasa na veliki petek.

Memo Abaha na Bavarskem gradili so leta 1871 Ingolstadtsko železnico. Uradnik ali paznik — ne vem kako službo da je pri zgradbi opravljal — pride v gostilno. Bil je veliki petek. Mož izvleče iz žepa klobaso in si jo lepo na kolesce nareže, ktere potem okolistoječim ponuja, med grdim zasramovanjem katoliške vere in njenih zapovedi. Če prav si je mož mnogo prizadel, da bi bil koga s svojo klobaso zapeljal, se mu to vendar ni posrečilo. „Če neče nobeden, bom pa sam“, se odreže zasramovalec katoliške vere in vtakne prvi košček v usta. Za tem je šel drugi in tretji do poslednjega. Sedaj se pobaha, kako lep revolver da ima pri sebi. Hoteč ga nekomu pokazati, seže ponj, ta se pa sproži in mu roko prestreli. Drug ni bil nobeden ranjen. Verni Bavarci videli so v tem očitno kazen božjo, liberalci pa čisto navaden slučaj.

8. Pečenka na veliki petek.

Leta 1885 poslal je neki trgovec v mestu N., kjer živi tudi več drugovercev, na veliki petek v

gostilno po pečenko, ktero je tudi dobil, kajti drugovercem n. pr. židom ta dan ni prepovedana. Gostilničarka se pa vendar ni mogla premagati, da bi ne bila opomnila, da bi bilo bolje, če bi trgovec danes pečenko pustil. Velikonoč je mož tudi na ta način na vso moč dobro praznoval, da je oba praznika nezmerno veliko pil. Joj to vam je bil véliki teden, to vélika noč! Ko so se v torek po praznikih ljudje zopet k delu ravnali, šel je trgovec na sprehod in se je ondu prijatelju potožil, da ga noge nečejo nič več tako nositi, kakor navadno. Pa res ga niso, kajti takoj na to zgrudil se je mrtev na tla.

9. Rojakom.

V „nobel“ družinah spada dandanes tako-rekoč k omikanosti, da se človek norčuje iz vere in sv. cerkve; za temi seveda tudi nikakor ne zaostajajo božje in cerkvene zapovedi. To je po mestih že tako običajno, da za bedaka vsakega smatrajo, kdor se drugače obnaša. Obžalovati pri vsem tem je le to, da se ta grda in pogubljiva razvada tudi čedalje bolj po deželi razširja.

Mirko imel je lepo kmetijo blizu glavnega mesta. Nesla mu je toliko, da bi bil ob pametnem gospodarstvu prav lahko dobro ob njej živel.

V svoji mladosti je Mirko nekaj let v mestu preživel, kjer si je tudi precej vsakdanje olike pridobil. Ker je bil premožen, vrh tega pa tudi silno (?) izobražen, mislil si je, da sme po svojih lastnih

potih hoditi, kakor in kolikor bi se mu bilo poljubilo. Žal, da so šla ta pota tolikrat na dvoje z onimi, po katerih hodi pravi kristijan.

Mnogokrat se je Mirku primerilo, da ga je v nedeljo noga namesto v cerkev na polje ali v gozd zanésla, kar si pa Mirko ni prav nič v greh štel, kajti rekel je, da je bil v „velikem tempeljnu narave.“ Tudi za poste seni kdo vé kako zmenil, temveč je jedel, kar mu je ravno dišalo. Ravnal se je naš Mirko prav po velikomestnem kopitu: „kar gre skozi usta v človeka, tisto ga ne omadežuje“. Kaj se je on zato zmenil, ali se zapoved božja s tem ujema, ki jo je Bog že v raju dal Adamu in Evi, rekši: „Od vseh dreves smeta jesti, le od drevesa spoznanja dobrega in hudega ne!“ Kot izobražen človek, je bil Mirko seveda tudi naročnik mnogih liberalnih časnikov, kar se že samo po sebi razume, in iz tistih zajemal je vso svojo politično modrost, kedar jo je bilo treba kmetom razlagati. Njegova izobraženost pripomogla mu je tudi, da so ga izvolili za cerkvenega ključarja.

Prišel je dan cerkvenega patrona in gospod župnik je vse ključarje na kosilo povabil. Ker je bil pa slučajno postni dan, pri kosilu ni bilo mesnih jedi. Prevzetni Mirko je pogovor kmalo na post in na krščansko neumnost zasukal, zakaj da je še tako kratkovidna in na vse take marnje veruje, ki vse skupaj niso družega, nego človeške izmišljotine. Gospod župnik ga je kot pogostitelj nekaj časa mirno poslušal. Ko se mu je pa pri-smodarij le zadosti zdelo, zavrnil je prevzetnega

čvekača opozorivši ga na imeniten pregovor, rekoč: „Čujte me, Mirko, večkrat sem slišal, da tistemu človeku, ki v petek nalašč meso jé, Bog s časoma še kruh odtegne in prepové.“

Vse je utihnilo.

Od tega časa preteklo je mnogo mnogo let.

Slabi časi so prišli v deželo, ktere je posebno hudo Mirko občutil. Leto za letom šla mu je domačija navzdol. Ko mu je pa konečno še toča vse pobila, pritisnila je največja revščina, ki si jo misliti morete.

Vrli župnik se je sedaj pokazal pravega korenjaka poštenjaka svojim župljanom. Ko se je že gosta tema vlegla nad vasjo in po vasi, priplazil se je ta in oni kmet v župnijo, kjer je župniku potožil svoje težave in trpljenje, ter je ob enem prejel, česar je želel, ta žita, oni denarja. Župnik je pa delil in — molčal.

Da se tudi Mirku slabo godi, je župnik dobro vedel, kajti od poslednje pojedine vzel ga je posebno dobro v oči, in častiti mož je vže videl, kako da se njegove prerokovanjske besede čudovito spolnujejo. Mirko se je kar ves spremenil v poslednjem času. Dokler je bil božji blagoslov z njim, je bil ponosen in prevzet, ko ga je pa ta zapustil, postal je kar h krati ponižen, priljuden in bogaboječ. Nikdar več ni bilo nedelje, da bi ga ne bilo pri službi božji.

Nekega večera je pri gospodu župniku posebno dolgo luč gorela. Ravno je opravljal svoje poslednje vsakdanje molitve, kar nekdo potrka na vežne duri. Odprle so se in notri stopi ves ponižen

Mirko. Ves njegov ponos je bil že zdavnej vničen, obraz njegov kazal je le preočitno revščino in potrebo. Župnik osupne vidoč to podobo revščine, v svoji molitvi preneha in stopi vstopivšemu nasproti. Mirko oproščava svoj kasni obisk, ter skuša o tem in o onem govoriti. Težko mu je bilo povedati, po kaj da je prav za prav prišel. Župnik, dobra duša, ga je dobrovoljno poslušal, dokler Mirko ni s težkim srcem in prosečim glasom prosil za mernik rži na posodo do novine.

„Kaj, mernik rži hočete imeti na posodo?“ začudi se župnik..

Ko se je Mirku jezik omajal, jel je v živelih barvah risati svojo potrebo. ki je bila tolišna, kakoršne si gospod župnik niti domneval ni.

„Glejte gospod župnik, nadaljeval je nesrečnež, tako daleč je prišlo z menoj, da nimam nobenega koščeka kruha in nobenega krajcarja denarja v hiši. Bog me je grozno obiskal! — Stotisočkrat domislil sem se že tistih besedi, ki ste mi jih nekdam prerokovali na dan našega cerkvenega patrona in vse te so se sedaj natančno spolnile. Tedaj sem mislil, da se smem brez kazni norčevati iz božjih zapovedi, sedaj sem pa spoznal, da to ni za družega, kakor vsakemu za pogubljenje.“ Pri tem so Mirka solze polile.

„Če tako mislite, ljubi Mirko, Vam pač nimam družega reči, kakor da se povrnete k krščanski veri in pri njej ostanite do konca življenja. Mernik rži bode pa že dobili in ne na posodo, temveč zastonj.“

Poglej, ljubi moj, tako je Bog kaznoval učenega, pa prevzetnega kmeta, ki se je norčeval iz zapovedi njegove sv. cerkve. Kaj pa čaka tistih, ki kar nalašč, takorekoč v zasramovanje katoliških običajev v petek drugim mesne jedi ponujajo? Izvestno nič manj, kar je Mirka doletelo, lahko pa še kaj več!

10. Spoštuj veliki petek.

V Hebu na Češkem je gostilna „zum Schustersprung“ in ondi je sedelo na veliki petek več mestianov in kmetov skupaj. Eden izmed meščanov rekel je: „Ker je danes ravno veliki petek, dajte mi še nekaj mesa!“ Marsikoga ondi navzočega pretresla je groza pri teh besedah, ki niso bile drugzega, kakor zabavljivo žaljenje cerkvene zapovedi. Vidoč, da njegove sosede groza spreleta, jim je začel zabavljati, rekoč: „Vi ste vendar pravi strahopetniki, jaz sem vže dvakrat danes meso jedel, pa me še ni peklenšček vzel.“ Tako je govoril mož stran gredé in je odšel smeja se skozi vrata. Odmenil se je bil proti domu. Pot ga je peljala čez vaški potok brez brvi. Steza čezenj bila je izpeljana po debelih kamnih v strugi naloženih. Te mu je bilo prekoračiti, toda jih ni. Šel je pač po njih, kar se opoteče in pade; dvignil se pa ni nič več. Mrtvoud ga je zadel. Ljudje, ki so prišli za njim, našli so ga mrtvega. Meso na veliki petek mu vendar ni dobro teknilo.

11. Zadavil se je.

Minoli petek sedel je dninar Bresán v svoji gostilni, kjer je norce bril. Ko je bil že drugih besedarij zadosti naklatil, je še pridjal, da je sicer dober katolik, toda da ima luteranski želodec, ki najraje meso prebavlja; zarad tega mora meso jesti!

Dobil ga je in zrezal, ali vže pri prvem grižljeji se je zadavil. Kosček mesa mu je ostal v grlu. Tako je Bog kaznoval predrzneža.

12. Zadnji trije dnevi velikega tedna.

Sledeča dogodba prigodila se je v naši sosesčini, na zelenem Štajerju leta 1883. Na veliko soboto je šel neki hlapec v Gradcu v gostilno, kjer so kuhali konjsko meso, ter je zahteval kaj jesti. Dobil je golaš; toda že po prvih grižljajih mu je bilo slabo. Peljali so ga pred samostan usmiljenih bratov, kjer so ga konečno popustili. Hlapec ni dolgo ondi stal, temveč se je zgrudil in umrl. Preden so ga pokopali, so ga razparali in pregledali. Našli so, da se mu je grižljaj mesa zaletel, vsled česar se je prderznež zadušil. Ime mu je bilo Peter Ogrinc.

13. Trije „učeni“.

Okoli leta 1870 živeli so na Bavarskem v B. trije fantje, ki so svoje dni kmetijsko šolo obiska-

vali in so pri tej priliki ob vso vero prišli. Zarad tega šteli so se pa tudi med silno „izobražene“. Vsi trije so bili enih misli, zato pa tudi neločljivi prijatelji. Noben ni nikdar kake cerkve od znotraj videl, temveč bile so jim pa znane slabe gostilne, kjer so svojo olikanost prodajali, kakor najboljši in najbogateji kavalirji. Ker se pa njihova jirhovna in robotost v tem kratkem času še le ni hotela obrusiti, so bili pri vsej svoji „olikanosti“ jako žalostne karikature.

No, to bi še ne bilo najhuje. Ali ti junaki zasramovali so ob enem s pravo satansko strastjo sv. vero, Boga in vse, kar je sv. cerkev postavila.

Nekega dne se eden teh treh „modrijanov“ domisli, da bi ne bilo slabo, če bi na veliki petek kaj posebnega izpeljali. Post ki ga ima ta dan vesoljni krščanski svet, hoteli so na posebno ostentativen način oskruniti, oziroma osmešiti. Iz tega namena naročili so si za večerjo svinjsko glavo. Gostilničar iz začetka niti slišati ni hotel, kaj da hočejo, konečno pa je bil vendarle zadosti slab in jim je ukazal svinjsko glavo skuhati in na mizo prnesti. Zasramovajoč cerkev in vero, so je povžili. Toda ni jim teknila. Odhajajoč postavi pa najprejdrnejši njihovemu bogokletnemu početju s tem še krono na glavo, da pomoči svoje prste v škropilček z blagoslovljeno vodo napolnjen, ter si poškropi tisti del telesa z njo, na katerem človek sedi, rekoč: „Na, tukaj je tvoj prostor!“

Vže čez pol ure je bil tudi bogokletnik ondi, kjer je bil „njegov prestor“. Umrl je z naglo smrtjo. Rekli so, da mu je počil želodec. Tudi druga dva

nista odšla zasluženi kazni. Bolehati sta jela in eden je umrl prav kmalo — nespokorjen. Samo poslednji, ki je dolgo vrsto let hiral, spravil se je s cerkvijo svoje grehe obžalovaje, in je spokorjen umrl.

Dogodba ta je vseskozi popolnoma resnična in še žive na Bavarskem priče, ki so dotične tri „učene“ poznali. Žalibog, da se takih „učenih“ in prosvitljenih mladenčev tudi pri nas ne manjka.

III. Ne opuščaj sv. maše.

Ker je tudi med nami Slovenci brezbožna navada čedalje bolj razširjena, da jo mladina v nedeljo rajše v gostilno vbere, kakor pa k sv. maši, nabral sem nekaj izgledov, iz katerih bodo tudi Slovenci sprevideli, kaj dostikrat človeka doleti, ki ne hodi v nedeljo in zapovedan praznik k sv. maši. Zapomni si, ljubi Slovenec, da ga nimaš v nedeljo ali zapovedan praznik tako nujnega opravlila, da bi te smel od sv. daritve zadržavati.

14. Ponesrečen lov na race.

Dva prijatelja dvigneta se nekega jutra na zapovedan praznik na račji lov po bližnjem jezeru.

Plašče in puške čez ramo in hajd v čoln. Blizo poludne je vže bilo, ko se pri župnijski cerkvi ne daleč od jezera oglasi zvon k poslednji maši ljudi vabeč. Mlajši pravi: „Ali slisiš, k maši zvoni! Praznik je danes, obrniva in vdeleživa se je tudi midva.“

„O lej ga no tercijana!“ začne ga drugi zasramovati. Od kedaj si pa tako pobožen postal? Moja maša je danes puška, une v cerkvi naj se pa le cerkvenik namestu naji vdeleži, če hoče.“

Namesto, da bi se bila obrnila po nasvetu mlajšega, poprime stareji za veslo in odrinila sta proti sredi. Še enkrat ga je mlajši skušal pregovoriti, toda vse zastonj. Nikdar ni dobil družega odgovora, kakor: „moja maša je danes puška!“ Skoraj ves dan sta ostala na jezeru; proti večeru vrnila sta se h kraju. Ko hočeta iz čolna na suho stopiti, sproži se puška in ves strel gre zasramovalcu zapovedanega praznika v nogo, od koder se je ulila takoj rudeča kri na zemljo. Prijatelj začne klicati na pomoč. Ljudje priteko in odnesó nesrečnega človeka v njegovo hišo. Ostal je sicer pri življenji, toda kupiti si ga je moral z nogo, katero so mu odrezali. Lesena noga njegova je svarilen izgled vsakemu, kako včasih Bog tistega grozno udari, kdor se ponujani milosti božji odteguje ali pa jo še zasramuje. Ta nesrečnež je rekel, da je puška njegova maša in Bog mu je res iz puške toliko dal, da je imel za celo življenje zadosti. Ko bi bil on mlajšega svét poslušal, bi mu ne bilo treba noge dati za zamujeno mašo.

15. Krepan volič.

Na Renskem je več takih občin, kjer katoliki s protestanti mešano živijo, kar v verskem oziru za katolike nikakor ni dobro. V župniji D. je bilo kakih petsto katolikov in med temi mnogo takih, ki so bili katoliki samo po imenu. Katoliki so imeli veliko praznikov, za ktere se protestantje niti zmenili niso. Na tak, katolikom jako velik praznik napregel je zjutraj kmetič, ki je bil le po imenu katolik in ki je morda tudi mislil, da imajo katoliki že tako preveč praznikov, svojega voliča in se je peljal po apno v apnenico. Vse je šlo dobro spod rok. Apno je bilo kmalo naloženo in hajd nazaj. Peljal se je ravno memo župnijske cerkve, ko je ondi duhovno opravilo minolo. Kar se mu volič ustavi, kake dvakrat ali trikrat z glavo pokima, ter se na tla zvali. Kmetič si je prizadeval, da bi ga spraval kviško, tudi drugi ljudje od maše gredoč so mu pomagali, toda vse zastonj. Volič mu je poginil. „Vidiš, rekli so mu ljudje, to je kazen božja, ker nisi šel k maši!“

16. Cerkev mi ne ujide.

Bil je mož, ki mu je bila cerkev, sv. maša, prejemanje sv. zakramentov in sploh vse, kar je s cerkvijo v zvezi, prav prava deveta briga. Če so šli drugi ljudje k maši, je šel ta mož ali v gostilno, ali pa kam drugam. Povsod mu je bilo bolj všeč, kakor pa v cerkvi. Prišel je zopet velik praznik in

vse se napravljala k službi božji, le našemu možakarju se še nič ne mudi.

„No danes pojdeš menda vendar v cerkev“, vpraša ga žalostna žena.

„Nič se ne boj, cerkev mi ne ujide!“ pravi mož in zopet doma ostane. Popoldne je pil črno kavo. Kar mu začne slabo prihajati. Slabosti so vedno huje in mož čuti, da gre z njim proti koncu. Sedaj je pač zdihnil: „Oh, ko bi pač le še enkrat mogel v cerkev!“ Kar je vedno trdil, se je zgodilo. Cerkev mu ni ušla; ostala je vedno, kjer je bila, toda on je več dosegel ni, ker mu je življenje ušlo. Umrl je kakor nevernik.

17. Trije trgovci.

Trije laški trgovci popotovali so nekako pred desetimi leti v mestice Cisterno po opravkih in pa veliki somenj je bil tamkaj. Dobro so opravili, kar so mislili in vže so se pogovarjali, ob kateri uri da drugo jutro odjašejo domu. Dva sta bila za to, da prav zgodaj, da bodo vsaj do večera doma. Tretji bi bil tudi s tem zadovoljen, če bi ne bila ravno nedelja. Tako pa je rekel: „Prijetelji, ne tako. Pojdimo rajše poprej k sveti maši in potem še le domu. Šaj ne bomo kdo vé kaj zamudili.“ Druga dva pa nista o maši prav nič hotela slišati, češ Bog za enkrat ne bo nič zameril, če se zarad daljne poti ne bomo maše vdeležili. Sedla sta na konja in odjahala. Tretji je pa ostal in šel v cerkev.

Prva dva sta po dolgem jahanji prišla do reke Corfuone, ktera je vsled obilnega deževanja silno

narastla in je tudi most tako pretresla da je komaj še stal. Jahača tega nista vedela in zdirjata na vso moč brezskrbno na poškodovani most. Komaj sta dobro na sredi, kar voda vzame most, konja in jahača, ki sta sicer na pomoč klicala, dokler sta mogla, žalibog da brez uspešno. Kmetje, ti so vpitje slišali, so takoj pritekli, pomagati pa vendarle niso prav nič mogli. Z veliko težavo izvlekli so nekoliko kasneje mrtvi trupli iz vode, ter so ju ob bregu položili. Kakor so ju tudi ogledavali, ju ni nihče poznal.

Čez nekaj časa, ko je bil svojo nedeljsko pobožnost opravil, prijaha tretji trgovec iz Cisterne. Vidoč ob bregu celo gručo ljudi, gre takoj tjekaj, pa — joj, kako se prestraši, ko svoja dva tovariša mrtva ugleda. Ko so mu ljudje povedali, kaj da se je zgodilo, je tretji trgovec roke proti nebu povzdignil in hvaležnega srca Boga zahvalil, da ga je rešil smrti. Ko bi mož ne bil tako vesten kristijan in bi ne bil šel k sveti maši, bi bil tudi z drugima dvema v reki Corfuone svojo dušo izdihnil. Prečista daritev sv. maše rešila mu je pa življenje.

18. Zamujena maša.

Mnogo ljudi, posebno, kar jih bliže cerkve stanuje, ima silno grdo navado, da sv. mašo redno zamuja. Ob pravem času ti pridejo skupaj posebno k zjutranjemu opraviilu najbolj oddaljeni hribovci, ki grejo po uro, po dve uri daleč v cerkev. Bližnji sosedje pa, ki se takorekoč iz hišnega praga na

cerkveni prag skoraj preskočijo lahko, pa posebno pozimi redno prepozno dohajajo.

Tak je bil tudi ongav Jošt, ki ni bil nikdar med prvimi, kedar je bilo treba, v cerkev iti. Neka jutra v jeseni — menda je bilo na žegnanjsko nedeljo, jo tudi prav počasi proti cerkvi seka. Došla ga je Jurjevčeva Mica, ktereje je bilo pa že na hoji videti, da se ji mudi. „Jošt le hitro, sicer boš mudil“, pravi Mica in vže je nekaj korakov pred njim. „O poslednji križ bom že še dobil“, pravi Jošt in jo hladnokrvno enakomerno leno dalje kreše.

Kako je Jošt vendar vganil! Prav pri tisti maši dobil je poslednji križ.

Po maši vsedel se je na konja in je jahal na pašo. Čez dve uri vže prirazgetal je konj sam domu. Jošta pa ni bilo nikjer. Na paši so našli mrtvega. Sodnijska komisija ga je preiskala in dokazala, da je moral Jošt raz konja pasti, in da se mu je pri tisti priliki kaka reč v telesu utrgala. Pa tudi konj ga je hudo udaril. Nikakor nečemo trditi, da bi bil Jošt zarad tega tako hudo kazen prejel, ker je prepozno k maši prišel. Pač pa odločno vsakega svarimo, da naj se s tisto nikari ne šali.

19. Pripomoček proti samomoru.

V Istri je živel svoje dni ob času papeža Pija II. plemenitaš, ktereja je hudobni duh več časa na vso moč na to napeljeval, da bi se bil obesil. Več nego enkrat se je plemenitaš na to grozno dejanje tudi vže pripravljaj. Škušnja je bila že tolišnja, da si ni mogel nič več pomagati.

Na veliko srečo naletel je nekdam na pobožnega redovnika. Sveti mož je na prvi pogled spoznal notranji nemir plemenitašev, kljubu temu ga je pa vendarle še vprašal, kaj mu je. Plemenitaš mu je vso svojo notranjost razodel in ob enem tudi rekel, da mu ni več živeti. Če pa on kaj vé, naj pa pové.

Redovnik mu svetuje, da naj si vzame duhovnika na grad, ki mu bo vsak dan sv. mašo bral in pomagano mu bo. Plemenitaš je ubogal in je bil redovniku jako hvaležen, kajti celo leto ga ni nikdar več obšla skušnjava, da bi se bil obesil.

Čez leto dni se je pa prigodilo, da so v bližnji vasi grajskega kaplana naprosili, da naj bi imel v nedeljo pri njih slovesno službo božjo. Grajščak je dovolil in še celo obljubil, da se bo sam vdeležil.

Med tem je pa nekaj prišlo, vsled česar grajščak ni mogel k službi božji. Opoludne pride mu pa zopet stara skušnjava z vso svojo preklensko silo. Da bi ji odšel, dá si grajščak takoj konja osedlati in jáha k cerkvi, kjer je danes njegov kapelan maševal. Čez nekaj časa sreča ga kmetič in vpraša ga, kam da jezdi. Ko mu plemenitaš pové, kam in po kaj, pravi kmet: „Oj gospod zastonj se trudite, maša je že zdavnej minula.“

„Oh sedaj sem pa tudi jaz sam zgubljen, zgubljen!“

„No, no,“ pravi kmetič, „če vam je res toliko na tej maši ležeče, vam pa jaz svojo prodam z vsem zasluženjem, kar sem si ga morda z njo pri Bogu zadobil, če mi daste za njo tisti-le vaš plašč.“

„Tu ga imaš,“ pravi plemenitaš, mu vrže plašč na tla in odjezdi k cerkvi, kjer je bilo dopoludne

opravilo, da bi vsaj nekoliko pomolil, če že pri maši ni mogel biti.

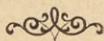
Ko se plemenitaš čez nekaj časa povrne na kraj, kjer je dal kmetu svoj plašč za mašo, se silno začudi, ko kmeta v plašču na bližnjem drevesu obešenega ugleda. Bog je menda pripustil, da je s plaščem vred tudi skušnjava iz plemenitaša na kmeta prešla in ga je tudi zmagala. Plemenitaš je še le sedaj prav sprevidel, iz kolike nevarnosti da ga je rešila daritev sv. maše. Ponovil je trden sklep, da hoče vsak dan pri sv. maši biti, kar je tudi vestno spolnoval. Od tedaj ni imel nobene enake skušnjave več.

20. Prepozno!

Marko je bil v spolnovanji verskih dolžnosti jako malomarn, skoraj bi rekli — zanikrn. V nedeljo ga nisi nikdar poprej v cerkvi videl, kakor še le pri darovanji, kedar je že pridiga minola. Prav tako se ni čisto nič brigal za prejemanje svetih zakramentov. Kakoršen je bil sam, prav taka je bila tudi vsa njegova družina.

Nedavno prišel je voz po mé. Marko je bil hudo zbolel in želi sv. zakramentov. Takoj sem se odpravil na pot in tudi voznik je dobro poganjal konja, toda nisva ga več dohitela. Med potoma šine mi nehote misel v glavo: „Marko je vedno prepozno k Odrešeniku (k sv. maši) prihajal, kaj ko bi sedaj Odrešenik prekasno k njemu prišel.“

Na polpota pride nama že človek nasproti, da naj se obrneva, Marko je že umrl. Žalostno se mi je zdelo, toda resnično. „S kakoršno mero merite, s tako se vam bo merilo, oziroma vračalo.“

IV. O spovedi.

Spoved, oziroma zakrament sv. pokore je tudi nekaj, ob kar se mnogo zanikrnih katolikov spodtika. Nekteri, ki se tudi h katolikom prištevajo, nečejo sploh nič, prav nič o njej vedeti, češ, oni se spovedujejo Bogu samemu. Drugi jo pa že priznavajo kot zakrament, žalibog, da se dosti ne zmenijo za njo. Mnogo jih je, silno mnogo, če se enkrat v letu domislijo dolžnosti, ki nam jo vera naša naklada in se znebé težke butare, ki se je celo leto nabirala. Največ je pa takih olikancev, ki tudi na to dolžnost po več let skupaj pozabijo. Vsi taki, prvi, drugi in tretji so potrebni zdravila, kajti človeka vže čast in značaj vežeta, po veri, v kateri je rojen in izgojen tudi živeti. Po veri živeti se pa pravi tako živeti, kakor nam sv. cerkev vелеva, ne pa kakor nas naše strasti vabijo. Tu bodem razven Kellerjevih izgledov, ki govoré le o kaznih ki so doletele tiste, ki so se zakramentu sv. pokore ali odtezali ali pa so ga še celo zasramovali, navedel tudi nekaj nasprotnih izgledov, kako plačilo so dobili tisti, ki so zakrament sv. pokore po vrednem

in s skesanim srcem prejeli. Umestno se mi zdi
 ondi, kjer se kaže kazen za to pregreho, pokazati
 tudi na plačilo, ki je sledilo dobremu delu. Prva
 naj bo strašila zanikrneža, druga pa naj bo spod-
 bujala mlačne do večje gorečnosti, in do vestnejega
 spolnovanja svojih verskih dolžnosti.

21. Nevredna spoved in nje nasledek.

Kakor v minolem letu, bilo je tudi leta 1879
 sveto leto po vsem katoliškem svetu. Marsikdo
 okoristil se je ž njim po milosti božji, marsikdo
 ne. Zaslužen kazen božjo prejel je pa pôleg drugih
 rokodelsk pomočnik Miha v neki bavarski vasi
 Trijerske škofije. Miha je bil razuzdanec prve vrste
 in celi občini na veliko pohujšanje. Poleg nenrav-
 nega življenja je na vso moč rad tudi še čez vero
 zabavljajal.

Ko je omenjenega leta ob veliki noči v neki
 gostilni govorica na velikonočno spoved nanesla,
 pravi Miha, da je lansko leto v domači fari „ta
 súho“ dobil (ni dobil odveze pri spovedi.) Letos je
 pa hotel odvezo dobiti, zato je šel pa k duhovniku
 v sosednjo župnijo k spovedi. Le-temu je „nekaj
 natvezel“, pa je bilo vse dobro.

Na vnebohodni dan popoludne sedi Miha zopet
 v gostilni in nesramno čez vero zabavlja. Kar pride
 memo procesija za sveto leto. Ljudje so na glas
 molili. „Če se bo pokazalo kako znamenje na nebu,
 pravi Miha, bom pa še jaz spoved za sv. leto
 opravil.“

Znamenje na nebu se je kmalo pokazalo, toda ni bilo tako, kakoršnega bi si bil Miha želel. In prav to znamenje vzelo mu je priliko, da ni mogel spovedi za sv. leto opraviti. Drugo jutro po vnebohodnem dnevu našli so ga namreč mrtvega v njegovi sobici, roka in glava ste bili pa popolnoma pečeni.

Miha je prišel zvečer pijan domu, da se je komaj kviško držal. Vlegel se je s prižgano smodko na klop, ki je bila z blazinami obložena in je zaspal. Smodka mu je padla na blazine, ki so se vnele in tlele. Dim je Miho zadušil, žerjavica oziroma tleče blazine ožgale so mu pa roko in glavo. Tu pač ne bo nihče tajil, da bi Bog ne bil sam Mihatu napravil pridige za sveto leto, kakoršne do sedaj še nikdar slišal ni. Dobro je bilo, da so si jo mesto njega drugi k srcu vzeli, in celó taki, ki imajo debelo kožo, kot podplat. Komur Bog svojo milost ponuja, naj je ne zametuje, temveč naj se je oklene z obema rokama; gorje pa predrznežu, kateri bi se šalil z njo!

22. Kasneje — jutri!

Meseca marca je bilo in sv. postni čas bližal se je svojemu koncu. Gospod župnik je imel krščanski nauk o velikonočni spovedi, ktero je svojim vernim jako toplo na srce pokladal. „Le pomislite, rekel je dobri mož, če bodeite svojo spoved do smrti odlašali, se Vam pač lahko primeri, da Vam bo Bog smrt pred spovedjo poslal.“

Nektere je ta resnična opomba pretresla, da so opravili, kar so bili ljubemu Bogu še na dolgu, drugi se pa niso za to zmenili. Med poslednjimi je bil tudi 80letni starček. Ta vže več let ni bil pri spovedi. Ker je bil sicer poštenjak, mu je Bog pred smrtjo svojo milost še na ta način ponudil, da mu je dal priliko sniti se z njegovim dušnim pastirjem. Dne 15. marca opoludne sreča ga namreč g. župnik sam.

„No prijatelj moj, pravi gospod župnik, ali mislite letos velikonoč praznovati? Ali bodete opravili velikonočno spoved?“

„Gospod župnik,“ pravi starček smehljaje, „prav izvestno se bom spovedal, samo kasneje še le, čez nekaj časa.“

S tem sta se ločila. Zvečer še tistega dne, ob Marije-zvonenji, priteče nekdo v župnišče (farovž) ter zavpije, „gospod župnik brž, brž, človek umira!“

Župnik je takoj hitel, kar je le mogel in kaj mislite, koga je našel? Osemdesetletnega starčka v njegovi lastni krvi ležečega in umirajočega. Jel ga je ogovarjati, pa ni dobil nobenega glasu iz njega. Le še nekoliko potrepetal je starček in po njem je bilo. Mož je umrl brez spovedi. Župnik je imel komaj toliko časa, da ga je dejal v sveto olje in mu je podelil sv. odvezo, ker je starček opoludne izrekel in kazal dobro voljo, da se bo spovedal.

Kaj pa se je vendar zgodilo z njim? Po razgovoru z gospodom župnikom podal se je starček domu. Po solnčnem zahodu namenil se je bil na sprehod, da se navžije svežega zraka. Ravno ko

je hotel po stopnicah doli, se spodtakne ter pade na glavo po njih. Črepinjo si je razbil.

Liberalni svet bode zopet tukaj vskliknil: „Nič kot slučaj!“ Veren katoličan vidi pa v tem pričo božjega bitja. Bog je starčka klical in vabil po svojem služabniku g. župniku. Ker je pa mož trdovraten ostal, poklical ga je na ta način k sebi, da je ob enem drugim trdovratnežem dal svarilen izgled.

23. „Še se bodeva videla!“

Oktobra lanskega leta prinesli so ubogega siromaka v bolnišnico. Kdo vé, ali ga stariši niso krščanski izgojili, ali je kasneje zašel na napačna pota, naj bo temu, kakor rado: le toliko vem, da je bil mož med vsemi bolniki edini, ki je preklinjal in zabavljal čez vero, duhovne in sv. cerkev. To je drugim bolnikom hudo dejalo in so se pri-tožili pri usmiljeni sestri, ki jim je stregla. Ta usmiljenka, ki je bila živa podoba usmiljenega Samarijana, je zasramovalca jako odločno zavrnila: „Čez vero, duhovne in sv. cerkev tukaj v bolnišnici ne pustim zabavljati.“ Moža so te besede poparile in je utihnil.

Ko sem prišel v bolnišnico tiste uboge reveže tolažit, prosila me je usmiljenka, naj se vendar tudi tega reveža usmilim in naj ga obiščem. Obiskaval sem ga pogosto in sem ga vselej prijazno nagovarjal. Iz začetka mi niti odgovora ni hotel dajati, temveč je le nekaj v brado mrmral; kasneje se je mojim besedam smejal. O kakej spovedi pa

še slišati ni hotel. Srce me je bolelo, kedar sem prišel v bolnišnico, pa sem tega reveža videl bolnega na duši in telesu.

Pet mesecev je ondi bolehal. Slišal je, kako so drugi bolniki skupno molili, ali sam se ni nikdar vdeleževal molitve. Videl je duhovnika, kako je prinesel vsako soboto sv. rešnje Telo zdravim in bolnim, sam se pa ni nikdar zmenil zanj. Ostal je mrzel in trdovraten.

Dne 13. marca 1885 prišel sem zopet v bolnišnico in zopet sem se podal k pomilovanja vrednemu zaslepljencu. Ker se je v nedeljo na to, ki je bila četrta postna nedelja, začela pri nas velikonočna spoved, sem hotel še enkrat poskusiti, kako bi se dal ta človek na pravo pot pripeljati. Rekel sem mu, da se sedaj pričenja čas velikonočne spovedi, ki je v resnici najlepša prilika z Bogom spraviti se in dobro spoved opraviti. To je vsakemu človeku potrebno, kajti nihče ne vé, kedaj da bo umrl. Pa tudi god njegov je bil na prvi teden velikonočne spovedi, dné 19. marca, Josip mu je bilo ime. Preden sem odšel, sem mu še rekel: „Danes teden zopet pridem in tedaj lahko pri meni ali pa onem duhovniku, ki tudi semkaj hodi, velikonočno spoved opravite.“

Mož mi je pa z navideznim smehljanjem odgovoril: „Častiti gospod, danes teden me že ne bode več tukaj dobili, kajti dopoldne vže pojdem venkaj.“ Jako resnobno sem mu rekel: „Ljubi prijatelj, še enkrat se bova videla.“

„Kje pa, če smem vprašati?

„Še enkrat se bova videla tamkaj v večnosti pred sodnim stolom božjim!“

S težkim srcem zapustil sem bolnišnico. Kako je mož vendar uganil. Dne 20. marca je res zapustil bolnišnico, toda vse drugače, kakor si je to domišljeval. Ni je zapustil živ temveč mrtev!

Dne 18. marca zadela ga je mrtvoud in dne 20. marca dopoldne nesli so ga venkaj. Umril je nespovedan, brez sv. zakramentov. Bog bodi njegovi duši milostljiv.

Omenjeni človek pregrešil se je zoper sv. Duha, ker se je klicanju božje milosti ustavljaj. Božja milost kliče človeka na različne načine, kmalo po lastni vesti, po učenikih, spovednikih, propovednikih (pridigarjih), pa tudi po dobrih knjigah. O dragi čitatelj, čuj na glas milosti božje in poslušaj ga posebno, kedar te kliče na preje-manje sv. zakramentov. Saj ne veš, kedaj in kako boš umrl! Brez pokore, brez spovedi, brez sv. zakramentov v smrtnem grehu umreti, oh to je pa jako žalostno za človeka, tak konec je nesrečen!

24. Sovražnik spovednikov.

Na nemških Tiroljih živel je v nekem trgu še nedavno premožen trgovec N., ki je iz cele duše spovednike sovražil. Prav lahko je toraj umljivo, da že leta in leta ni bil pri sv. zakramentih. Prav tako malo pa je porajtal na Božje in cerkvene zapovedi. Kljub temu imel je pa nezmerno srečo pri svoji trgovini. Kakor bogat je bil na posvetnem

blagu, je bil vendar še bogateji na hudobiji in brezbožnosti. Sovraštvo do spovednikov je ob vsaki priliki kar očitno kazal. Vse hudobije, kar jih je vest njemu očitala, podtikal je duhovščini, prav posebno pa še spovednikom. Le-ti so bili v njegovih očeh najhujši razbojniki!

Vse to strupeno sovraštvo hotel je pa tudi svojim otrokom vcepiti. Večkrat je rekel: „Še na smrtni postelji bom svojim otrokom govoril in jim priporočal, da naj duhovne sovražijo in naj jim nikari nič ne verujejo. V svoji oporoki zapustil jim bom pa na prvem mestu sovraštvo do duhovščine.“

Ta brezbožnež je bil tedaj okoli 40 let star in oče več otrokom, ki so bili na veliko srečo še tako majhni, da njegovega čeljustenja niti razumeli niso.

Ob tej priliki podal se je na potovanje, kjer je jako dobro kupčijo napravil. Po njeni sklenitvi napravljal se je zopet proti domu.

Na predvečer sedel je še v družbi več gospodov v krčmi, kar se začuje zunaj obhajilni zvonček. Duhovnik je hitel s poslednjo popotnico in je sv. rožni venec tako na glas molil, da so ga prav dobro v hišo čuli. To je bilo že zadosti povoda, da so jeli zopet po duhovščini udrihati. Najbolje se je odlikaval trgovec N. Tudi danes ponavljal je tiste besede, da bo svojim otrokom še v svoji oporoki naročil, da naj posebno spovednike sovražijo.

Ni še dobro izgovoril omenjenih besedi, ko mu tudi že slabo postane. Slabost je bila čedalje večja in nič ni pomagalo — v posteljo je moral.

Vže med tem, ko so ga slačili in v posteljo spravljali, zgubil je vso zavest. Sedaj hiteli so po gosposda župnika in po zdravnika. Oba sta bila v četrť ure vže na mestu, če tudi brez vspeha, kajti bolnik je že kar popolnoma divjal. Treba je bilo nekaj trdnih mož, da so ga na postelji krepko držali, sicer bi bil mož vse razbil.

Še dve uri niste pretekli, odkar je tako razsajal proti spovednikom in vže je bil mož mrtev, ne da bi bil sam na poslednjo uro božje milosti deležen.

Ta trgovec je delal ves svoj račun brez pravega krčmarja. Ves svoj čas se je hvalil, da bode svojim otrokom v oporoki naložil, da naj spovednike sovražijo; Bog ga je pa tako potipal, da mu niti časa ni ostajalo, da bi bil oporoko delal. Da, niti jednega svojih otrok na poslednjo uro pri sebi ni imel! Tako kaznuje pravični Bog sovražnika duhovnov.

25. „Kdor Vas zaničuje, mene zaničuje“.

Na Hanoveranskem prigodilo se je pred nekaj leti sledeče. V hudi in viharni zimski noči pozvonil je nekdo z vso silo v župnišči. Na vprašanje, kaj da je, reče ravno tisti nekdo, da naj gre gospod župnik takoj tega in tega previdevat — celo uro daleč! Zvesti služabnik božji gre takoj v cerkev, vzame sv. zakramente in hiti drage volje po snegu in ledu venkaj v mrzlo viharo noč v odaljeno vas. Dospel je na rečeno številko, kjer bi bil moral

bolnik biti. Toda bolnika ni nikjer videti. Pač pa je našel pri slabo brleči luči vže ne več mladega moža za pečjo sedečega, ki je tabak pušil.

Na vprašanje duhovnikovo, kje da imajo bolnika, pravi mož za pečjo: „Gospod župnik, hodite le zopet varno in mirno domu, ga nimamo hvala Bogu nobenega. Pred šestnajstimi leti ste me razžalili. Tedaj sem Vam prisegel osveto. Danes sem jo pa speljal. Da sem se nad Vami maščeval, da sem Vas v tem slabem vremenu klicati dal. Hodite z Bogom, sedaj sva pobotana.“

Gospod župnik je trenutek pomislil, potem pa rekel: „Obžalovanja vredni prijatelj! Krivico, ki ste jo s tem meni storili, odpustim Vam iz srca rad. Toda ob enem Vam nekaj svetujem. Spokorite se resnobno za veliko krivico, ki ste jo storili Bogu v presvetem zakramentu in molite od danes na dalje vsak dan za srečno zadnjo uro, da kedar bodete umirali, ne bodete zastonj čakali na svete zakramente.“

„Je že vse dobro, gospod župnik, midva sva pobotana, zdravi in srečni hodite, z Bogom!“

Duhovnik odide domu.

Minolo je več let; kar ga nekdam zopet prav k temu možu pokličejo. Sedaj je bila pa resnica.

Gospod župnik je hitel, kar so mu moči pripuščale, dohitel ga pa vendar ni. Prav pri vaški meji, pride mu nekdo nasproti s sporočilom, da je bolnik ravnokar umrl.

Ni ga mati rodila in ga ne bo, da bi se smel nekaznovan z Bogom norčevati.

26. Samo eden smrtni greh!

Sledeča dva izgleda bota naj v svarilen izgled vsem tistim prijateljem in priljateljicam, ki so se na podlagi dosedanjih izgledov tolažili, da Bog ni tako oster in pravičen sodnik, kakor se opisuje, da bi takoj za res vsekali, kedar je razžaljen. Čujte in k srcu si vzemite, kar bodele tukaj brali.

V nekem odgojevališči je bil med drugimi gojenci tudi deček, čist in nedolžen, kakor so angeli božji. Pogosto je prejemal sv. zakramente in povem vam, da je bil njegov spovednik dostikrat v zadregi, na kaj da bi mu dal odvezo. Smrtnega greha ni imel nobenega v celem svojem življenji in celó njegovi mali grehi so bili več človeške slabosti, kakor pa res grehi.

Tega dečka našli so nekega jutra mrtvega v postelji. Mislite si razburjenost v zavodu in žalost starišev. Dečkov spovednik je stariše tolažil, da naj se le nikari ne žalosté, kajti deček je šel bržkone precej v nebesa, ker je tako pošteno in nedolžno živel. Ker je pa kljubu vsemu človeškemu sklepanju vendarle mogoče, da bi se deček mogel nekoliko še v vicah očiščevati, preden bode sprejet v nebeško veselje, sklene duhovnik, njegov spovednik zanj daritev sv. maše opraviti. Ko si vrže „humerale“ na ramo, potegne mu tisto nekdo na tla. Ozre se okoli, ali nikogar ne vidi. Vrže ga v drugič na-se, ali zopet je tu nevidna roka, ki ga na tla potegne. In prav tako se je v tretjič zgodilo. Ob enem pa čuje glas: „Opusti zàme sv. mašo, nič bi mi ne pomagala, ker sem — pogu-

bljen! Dan pred svojo smrtjo grešil sem prvič v svojem življenji in samo enkrat smrtno! S tem smrtnim grehom preselil sem se v večnost, kjer sem na večno pogubljen!“

Prestrašen duhovnik ni hotel verjeti. Pričela se je preiskava in ta je dokazala, da je nesrečni deček res dan pred svojo smrtjo zašel v družbo spridenih tovarišev, ki so ga v smrtni greh zapeljali.

Drugi izgled: V velikem mestu živel je mladeneč, ki je bil v resnici poln vse hudobije. Nekega dne pride po naključji k misijonski pridigi, kjer ga je milost božja tako prevzela, da je že v cerkvi sklenil svoje zanikrno življenje poboljšati. Že v cerkvi jel si je vest izpraševati in ko je bil gotov, podal se je k znanemu duhovniku, do ktere ga je imel veliko zaupanje, da bi napravil pri njem veliko spoved. Pot ga zanese memo hiše, kjer se je nahajala njegova slaba družčina in ondi mu satan na uho pošepa: „Le še en sam greh, kaj pa je na tem, — eden več ali menj, gre že vse ob enem.“ Skušnjava ga je zmagala.

Mladeneč gre v hišo in stori nov smrtni greh, takoj na to pa se začne odpravljati na spoved. Odhajajočega je na pragu zadel mrtvoud!

Dragi moji Slovenci! Bog ni krivičen in kazen, ki je ta dva zadela, nikakor ni bila nepravilna. In vendar je bil pri obeh le po en smrtni greh vzrok božje jeze in večnega pogubljenja. Zato pa, če si še nedolženi ki to bereš, misli si, da en sam smrtni greh zadostuje, da te na večne čase v pekel požene. Če si pa že padel

ali padla, si pa misli, da je le še enega smrtnega greha potreba in mera jeze božje utegne prekipeti in ti zapreti na večne čase usmiljenje božje.

Morda mi boš odgovarjal: Kaj pa, če ne bo tako? Če mi bo Bog še nadalje svoje usmiljenje skazoval? Na vse to ti odgovorjam: Kaj pa, če bo tako! Kaj pa, če ti ga Bog ne bo nič več skazoval? — Kaj pa potem?

27. Solzé pokóre.

V Traciji je živel ob času cesarja Mavricija glasovit ropar in četovodja roparski zadrugi. Vse ceste in pota so bile nevarne vsled njegovih ljudi. Tega roparja je na čudovit način obšla božja milost, ki ga je iz volka v jagnje predelala. Kmalo na to podal se je k cesarju, vrgel se na kolena in ga je s solznimi očmi prosil odpuščanja. Cesar vidoč, da mož obžaluje svojo pregreho, ga je pomilostil in odpustil.

Čez malo časa po svojem spreobrnjenji je mož zbolel in so ga prenesli v bolnišnico, kjer je takoj čutil, da mu gre na konec. Prosil je za duhovnika, kateremu se je solznih oči spovedal vsih svojih grehov in je tudi sv. odvezo zadobil.

Po spovedi jel je zopet britko jokati in obračati se na božjo milost. Prosil je: „Glej o dobrotljivi Jezus, nič novega te ne prosim. Prav nič ne zahtevam od Tebe, kar nisi že drugim tolikim podelil! Prosim Te, bodi mi le toliko milostljiv, kakor si bil milostljiv mojemu tovarišu morilcu,

ki je poleg tebe na križi umiral! Sprejmi me, kakor si sprejel lene delavce, ki so še le ob enajsti uri prišli v tvoj vinograd in niso mogli, Bog vé kaj, opraviti. Samo za to edino milost te prosim, kajti glej, moja ura se približuje! Dovolj mi, da se operem v solzah, preden se ločim iz tega življenja!“

Tako je molil ropar dolgo in goreče, solze si je pa z ruto brisal.

Zdravnik, ki je imel takoj zraven svojo sobo in posteljo, ga je pa slišal. Med tem, ko je ropar še molil, je zdravnik vže zaspal. Le-temu se je ponoči sanjalo, da je videl tehtnico z zlatima skledicama, ki se je iz neba na zemljo spuščala, in je konečno nad posteljo roparjevo obvisela.

Pridrvila se je tolpa peklenščekov z velikanskim zavojem pisem, na katerem so bile zapisane vse hudobije tega roparja. Vrgli so jih v eno skledico, ki se je takoj do tal pogreznila. Pri drugi skledici stala sta pa dva zala mladenčča v beli obleki in sta bila silno žalostna videti, ko se je skledica s hudodelstvi globoko pogreznila.

„Ali nimava prav nič protipeze za drugo skledico“, vpraša eden mladenčev. „Ali naj bo res ta duša zgubljena?“

Drugi mladeneč je zdihnil, rekoč: „Oh, kaj le bi imela, da bi bilo zadosti težko za toliko hudobij?! Saj je komaj nekaj tednov minulo, od kar je ta nesrečnik zapustil svojo tolovajsko duplino. Dobrega od tedaj ni še prav nič storil. Od kod le naj bi jemala protipezo za vse njegove hudobije, da bi spravila tehtnico v ravnotežje?“

Satani so se že jako veselili, da dobodo dušo roparjevo, kar se eden mladenčev domisli, da bi bilo dobro posteljo umirajočega preiskati, morda se bo kaj našlo, kar bi se dalo za protipezo hudodelstvom porabiti.

Stopila sta k postelji in takoj je eden videl solzâ mokro ruto, ki jo je imel ropar na očeh, in se je veselo svojemu tovarišu nasmehnil. Vzel jo je in rekel: „Ni, Bog zna kaj, kar sem našel, pa je vže vsaj nekaj. Poskusiva in položiva to poleg ljubezni našega Gospoda v skledico. Morda nam to dvigne sramotne zapiske naših nasprotnikov kvišku.“

Takoj na to obrneta se k tehtnici, vržeta vanjo solzâpolno ruto razbojnikovo in skledica se je takoj pogreznila do tal, ona s zapisnikom hudodelstev zletela je pa kviško, kakor če bi bila sama pajčevina v njej. Angela kajti to sta bila mladenča, sta takoj zapela: „Slavljeno bodi na večno usmiljenje našega Boga! Duša je najina!“

Odpeljala sta jo z velikim veseljem v nebesa. Peklenščiki so se pa z groznim ropotom in škripanjem zgubili.

Zdravnik se je teh sanj silno prestrašil in se je zbudil. Hitel je k postelji roparjevi, ktereга je pa že mrtvega našel. Iz tega, da je bilo truplo še gorko, spoznal je, da je ropar prav tisto uro umrl, kakor se je zdravniku to sanjalo. Tudi mokro ruto, s katero si je ropar svoje spokorne solze brisal, našel je na njegovih očeh.

Sosedni bolniki roparjevi pravili so mu, da je mož svoje hudobije do poslednjega trenutka

bitko objokaval in da se je v presrčnem kesanju ločil s tega svetá. Ruto, ki jo je imel ropar v svoji smrtni uri na očeh, vzel si je zdravnik za spomin. Kazal jo je večkrat umirajočim, ki so hoteli nad božjo milostjo obupati, kot izvestnega poroka, da se božje milosti skesanemu srcu nikdar ne zmanjka. Ob enem pa ni pozabil povedati čudovitih sanj, ki jih je imel ob smrtni uri roparjevi.

28. Spokorjen grešnik.

Sv. Peter Korbelski je bil za nadškofa v Sensu in k temu svetniku prišel je svoje dni velik grešnik k spovedi. Vest je imel težko, kakor bi bila iz samega svinca. Mož se je silno skesano s solznimi očmi spovedal svojih grehov in je konečno prosil za pokoro, svetnika vprašaje, če sploh sme upati, da bi mu Bog tolikanj hudobije odpustil.

Nadškof pravi: „Izvestno ti bo Bog vse odpustil, če se le prav spokoriš!“

„Oh, oče moj, tisočero smrt rad pretrpim, samo če mi je na korist odpuščanja svojih grehov“.

Solze so posilile spovednika in spovedanca. „Glej moj sin, pravi na to nadškof, pokoril se boš le sedem let!“

„Kaj, samo sedem let za tolikanj pregreh, ki bi jih ne opral, če bi se prav do konca sveta naj-ojstreje pokoril!“

Mož božji je pa rekel: „Tudi še ta čas ti hočem okrajšati. Idi in posti se samo tri dni ob kruhu in vodi!“

Grešnik je jel iz novega britko jokati in nadškofa prositi, da naj se nikari ne norčuje iz njega, temveč naj mu naloži potrebno pokoro, ki mu bo na izveličanje duše.

Nadškof vidoč tolikanj kesanja nad storjenimi grehi, rekel je ginjen možu; „Prijetelj, ne spodobi se, da hočeš modrejši biti od zdravnika tvoje duše. Zato ti ukažem: pojdi in zmoli pobožno Gospodovo molitev in bodi prepričan, da ti je Bog vse grehe izbrisal!“

Spokornik je šel, in je padel glasno jokaje na zemljo ter je molil, kar mu je svetnik naročil. Tako se je kesal, da mu je na mestu srce počilo same žalosti.

Svetega škofa je tolišnja spokornost oziroma obžalovanje njegovih grehov tako ganilo, da je pred zbranim ljudstvom o tem možu pridigal in ga vsakemu spokorniku v izgled stavil. „Kdor temu enako obžaluje svoje grehe, ne potrebuje drugega očiščevanja, kakor grenke solze in gotova so mu nebesa!“

V. 0 mertvih.

29. „Glavo nazaj!“

V nekem mestu na Francoskem se je vojaška posadka tolikanj pomnožila, da so morali nekoliko vojašnice prizidati. Ko so temelj kopali, zadenejo na grozno veliko kosti in mrtvaških glav, ker je bilo na dotičnem mestu svoje dni pokopališče. Izkopane kosti in črepinje metali so v jamo, katero so nalašč iz tega namena skopali. Čez dan je stala odkrita, zvečer so jo pa z deskami pokrivali.

Blizo ondi je bila gostilna, kamor je zvečer navadno mnogo vojakov zahajalo. Nekega večera se jih je pa toliko nateplo, da se je kar trlo. Neki so igrali, drugi popevali, tretji so si pripovedovali svoje mladostne zanikrnosti, četrti so se pa o novi zgradbi in o izkopanih kosteh menili. Najbolj živahna sta bila nek korporal in trobentač. Pogovor sukal se je največ okoli strahu, ki ga imajo živi pred mrličmi. Korporal se je hvalil s svojim pogumom, da bi se prav brez skrbi in vsakega strahu zraven kakega mrliča vlegel.

Trobentač pa pravi: „Le bahaj, kakor hočeš, jaz ti pa povem, da še tolikanj poguma nimaš, da bi nam nocoj od 11 pa do 12 iz one-le jame mrtvaško glavo prinesel.“

„Kdo pravi, da ne, odreže se korporal, samo če se da kaj zaslužiti pri tem poslu. Zastonj ni dandanes nič!“

„Dobro, staviva toraj“, pravi trobentač. „Staviva za toliko piva, kolikor ga bomo do jutri vsi skupaj tukaj popili.“

Korporal je bil s tem zadovoljen in segla sta si v roke. Pivo jelo se je nositi na mizo, da se je kar šibila pod njim.

Ko je na bližnjem stolpu ura polunoči odbila, napravi se korporal na pot — po mrtvaško glavo. Lestvico je zadel na rame, pot je ubral pod noge in kot bi bil trenil stal je pred jamo.

Črna in temna zevala mu je jama nasproti in zdelo se mu je, da so jo nocoj delavci pozabili pokriti, kajti, deske so ležale ob strani, kakor podnevi. Spustil je toraj v temno globočino lestvico, jo še poskusil, če trdno stoji in hajdi v jamo! Doli dospévšemu ni bilo treba dolgo iskati, česar je želel. Pod rokami čutil je kmalo jako debelo mrtvaško glavo. Dva prsta vtakne v luknje, kjer so bile svoje dni oči in hajdi kviško po lestvici. V tem trenutku jelo je v jami nekaj šumeti, v kotu je pa nekdo globoko zdihnil in z votlim glasom rekel: „Ali mojo glavo, ali pa tvojo!“ Korporala je mraz stresel. Dobro je vedel, da je njegovo postopanje pregrešno, toda sedaj ni družega kazalo, kakor kar se da hiteti, da prej ko prej pride iz področja. mrtvih. Hitel je gori, kar je mogel. Vže je bil blizu vrha, kar se lestva tako silno strese, da bi se bila skoraj prevrnila, iz jame začuje se pa zopet tisti votli toda sedaj silno grozni glas:

„Predrzni ropar, čemu mi kališ dolgotrajni mir in mi jemlješ glavo?“ Daj mi jo nazaj, sicer si vzamem tvojo!“

„No, no, če jo že prav tako silno potrebuješ, tu jo imaš“, pravi korporal in jezno vrže lobanjo nazaj v jamo.

Presunljiv vsklik čuje se iz jame, na kar vse utihne, kakor bi bil mrtvi zadovoljen, da je le glavo zopet nazaj dobil.

Korporal hiti v gostilno, kjer pripoveduje, kaj in kako se mu je prigodilo. Vse je mraz pretresal in groza jih je sprehajala. Kar nekdo vpraša: „Kje pa je trobentač?“

„Kje le bo? pravi drugi, prej ko ne se je „zmazal“ (zginil je), da bi mu ne bilo treba stave plačati. Res ga ni bilo nič več na pregled. Družba je ostala še nekaj časa skupaj, na kar se je polagoma razšla. Kar pozgubili so se, tako jih je pretresla ta dogodba.

Drugo jutro pričeli so delavci zopet, kakor po navadi svoje delo pri jami. V jami našli so pa na mrtvaških kosteh — ubitega trobentača. Lobanja, ki jo je korporal z vso silo nazaj v jamo vrgel, razbila mu je črepinjo.

30. Mrtvaški venec.

Mlad Rus obiskal je nekdanj stariše svoje neveste, ki so blizu Petrograda stanovali. Popoludne sta šla z nevesto na pokopališče in je ženin ob tej priliki cevko za smodke zgubil. Pogrešil jo je še le, ko so vže zvečer doma sedeli in to zgubo drugim objavi z opazko, da če bi ne bilo vže tako pozno, bi je šel takoj iskat, ker dobro vé, da mu je morala prav tik cerkve odpasti.

Nevesta mu je jela nagajati, da zato pravi, da je pozno, ker se sploh boji ponoči na pokopališče hoditi. Ženin trdi, da ne, in pravi, da če hoče, odide odmah na pokopališče po zgubljeno cevko. V znamenje pa, da je bil res ondi, prinesel ji bo s tega in tega groba mrtvaški venec.

„Za božjo voljo, kaj vama na misel ne pride“, ugovarjala je mati, toda razžaljeni ženin se ni dal več pregovoriti. Odšel je na pokopališče.

Nevestna mati zaradi večje varnosti na skrivaj hlapca za njim pošlje, da bi mu pomagal, če bi se mu ravno kaj hudega zgodilo.

Mladeneč pride do pokopališča, ki je bilo ponoči z železnimi vratmi zaprto. Ključa ni bilo sedaj nikjer iskati. Ni se dolgo pomišljeval, temveč je kar preplezal zadržek po tej strani gori, po drugi doli in stal je na pokopališči. Podal se je k cerkvi, kjer najde na označenem mestu svojo cev.

Od ondod napravi še nekaj korakov do nekega groba, raz ktereга sname pušpanov venec in — odpravi se domu. Vrata je hotel zopet preplezati. Vrh taistih se spusti na tla ter je obvisel. Plašč se mu je zataknil na sulico, ki so na vrhu iz vrât štrlele in ta mu ni nikakor pustila na tla. Mladenič se je tega tako prestrašil, da je omedlel in v tem položaji našel ga je hlapec, ki je od daleč za njim šel.

V svoji razburjenostis matral je vsa ozaljšanja na križih in okoli vrât, karkoli jih je videl, — za koščene mrtvaške roke, ki so se od daleč po njem stegale, — kot oskrunjevalcu grobov.

Posledica tega je bila smrtonosna mrzlica, ki ga je konečno tudi pobrala, v dobrih štirinajstih dneh je bil živ in mrtev.

31. Pesem zveličanega fantiča.

V davnih časih živela je pleminitašinja, ki je bila posebna častilka sv. Mavricija. Imela je edinega sina, kterega je iz celega srca ljubila. Dobra mati pod milim Bogom ni imela nobene srčnejše želje, kakor svojega otroka v strahu božjem izrediti. Zato ga je izročila že v nežni mladosti menihom v samostan sv. Mavricija, kar je bilo v tedanjih časih običajno.

Deček je bil priden in se je v samostanu prav dobro imel. Učil se je, kolikor je mogel in pa v strahu božjem je rasel. Prav rad in posebno lepo je pa popeval z menihi psalme, kedar so bili v koru zbrani.

Ni bilo dolgo in deček dobi mrzlico, ki ga je vzela iz tega sveta. Mislite si brezumno žalost matere, ki je s tem otrokom vse zgubila, kar ji je bilo najljubše na svetu.

Ko so ga pokopali, hodila je vsak dan na pokopališče na grob svojega ljubljenca, kjer je po cele ure pre jokala. Najhujše jo je pa žalilo vselej, kedar je čula petje menihov, pri katerem je sladki glas svojega ljubljenca pogrešala.

Današnji svet trdi, da čas vse rane pozdravi. Mogoče tedaj, jih še ni. Vsaj pri naši materi so

bili vsi poskusi zastonj. Noč in dan je jokala po zgubljenem otroku in nobena reč je ni mogla potolažiti. Še celo spanje, ta največji dobrotnik človeški, se je je ogibalo.

Ko se ji pa neko noč vendarle od prevelike utrujenosti vže oči zapro, se je žalostni materi čudno sanjalo. Videla je mučenika sv. Mavricija, pod čegar varstvom je bil dotični samostan, kako se ji je bližal in jo je takole nagovoril: „Žena kaj jokaš noč in dan?“ Ona mu odgovori, „Oh jokala bodem, dokler bodem živa in ni je stvari na svetu da bi me potolažila. Edino veselje, ki sem ga imela na tem svetu, mi je bil sinček in tega sem zgubila. Za njim mi bo srce žalovalo dokler mi smrt ne ugasne oči, dokler se mi ne loči duša od telesa!“

„Še enkrat ti rečem, žena, da nikari ne jokaj, kajti tvoj ljubljenelec ni mrtev, temveč prepeva v nebesih med angeljskimi kori slavo božjo, ter gleda v nezmerni radosti božje obličje. Da se pa o tem sama prepričaš, vstani in pojdi v cerkev, kedar menihi jutranjice pojó. Ondi boš med meniškimi glasovi slišala glas tvojega sina Bogu psalme prepevati. Toda ne le danes, temveč kolikrat pojdeš k zornicam, slišala bodeš med meniškimi glasovi tudi glas tvojega sina.“

Sv. Mavricij je na to zginil.

Žalostna mati se je zbudila in je jela premišljevat in to temveč, ker ni vedela ali je bila to prikazen ali le razburjena domišlija. Da se prepriča, sklene še tisto jutro k zornicam iti.

Komaj stopi čez cerkveni prag, vže dobro razloči med glasovi pobožnih menihov Bogu psalme

prepevajočimi mili glas svojega otroka, ki je jel peti antifono. Solze radosti stopijo ji v oči, kajti prepričala se je, da je njen ljubljenelec res sprejet v slavo zveličanih duhov. Iz celega srca zahvalila se je Bogu za to tolažbo, katero ji je v resnici ves čas njenega že jako kratkega življenja naklonil.

32. Menih Bazilij.

Na gori Fterigios imel je svoje dni veliki opat Teodozij svoj samostan, v njem pa mnogo menihov. Teodozij je bil goreč služabnik božji in si je silno veliko prizadeval, da bi svoje sobrate, kolikor se dá vedno na smrt pripravljene imel. Da bi to laglje dosegel, dal je skopati poleg samostana jamo, okoli ktere je svoje sobrate zbral in jim reče:

„Ljubi sinovi, glejte tukaj kraj počitka, ki nas čaka. Kdo izmed nas bo prvi, ki ga bomo semkaj položili?“

Ko so vsi premišljevale ondi stali, stopi predenj menih Bazilij, jako pobožen redovnik, ki se je vsak dan skrbno na smrt pripravljaj in je prav zarad tega z veliko radostjo pričakoval dekle božje. Pokleknil je pred opata in rekel: „Ljubljene oče, blagoslovite me, kajti jaz sem, kakor se mi dozdeva, ki se bom prvi semkaj vlegel!“

Svetega opata so te besede v srce zadele, kajti Bazilij mu je bil eden najljubših redovnikov, ker je bil zarad svojega vzornega življenja velika in zanesljiva podpora samostanu. Ker pa Bazilij le še kleči in prosi, ga Teodozij s težkim srcem

blagoslovi in opravi na njegovo prošnjo z drugimi menihi tudi še molitve po mrtvih zanj. Komaj so bile te končane, ločil se je tudi že menih Bazilij s tega sveta. Zdrav je bil še sam pri viglijah, po taistih se je pa vlegel in mirno v Gospodu zaspal. Čista duša njegova dvignila se je k svojemu stvarniku, po katerem je ves čas svojega zemeljskega bivanja koprnela. Bog je pa tudi sam hotel pokazati, kako draga da je njemu popolnoma vdana duša. Zato je dovolil, da je sveti opat Teodozij štirideset dni ranjkega Bazilija vsak dan videl, kako je prišel k večernicam in jih je z menihi vred prepeval; menihi ga pa razven enega niso ne videli, ne slišali. Tisti eden, ki je bil mnogo popolneji memo drugih sobratov in se mu je Ecij reklo, slišal je nekega dne pri večernicah med drugimi glasovi tudi Bazilijevega. Ecij sam ni vedel, kaj bi to pomenilo ter je šel k opatu Teodoziju, kteremu je svoje misli razodel.

„Ne čudi se temu, tudi jaz ga slišim, da še več, celo vidim ga vsak dan med nami, kedar psalme prepevamo!“

„Oh ljubi oče, prosite Boga, da bi ga tudi jaz videl, če ne več, samo enkrat. Nezmerno sem ga ljubil, ko je bil še med nami.“

Opat mu je obljubil, da hoče Boga prositi, če je njegova sveta volja, da naj odpre Eciju oči, da bo videl Bazilija.

Ko se je samostanska občina drugi dan, kakor navadno k večernicam zbrala, prepeval je Bazilij z drugimi vred psalme.

Opat migne Eciju s prstom, temu se oči odpro in Bazilija zagleda. Poln svete ljubezni hiti k njemu, da bi objel ljubeznivega prijatelja, Bazilij pa že zopet zgine spred njegovih oči. Menihi so pa zaslišali glas Bazilijev: „Ljubljeni bratje moji! Z Bogom, z Bogom, od slej na dalje se ne vidimo nič več na tem svetu!“

33. „Amen“ vernih duš.

Pobožen duhovnik je imel navado, da je da' ritev sv. maše večkrat opravil na korist vernim dušam v vicah. Poleg tega je pa tudi še vsak dan molil za nje in pa pri zornicah se jih je spominjal. Kedar je šel čez pokopališče, se je vselej ondi pomudil in božjo milost prosil, naj jih kmalo reši iz vic, ter jih vzame v rajsko slavo večnega izveličanja.

Nekega dné je bil zopet na pokopališči, in je prav dolgo molil. Ko svojo molitev za duše v vicah sklene z „*requiescant in pace*“, sliši, kako mu zadoni množica z votlim glasom iz globočine prihajajočim: „Amen!“

Duhovnik se je tega tako prestrašil, da se je na celem telesu kar tresel, kajti ni vedel, od kod ta odgovor. Ko ga prva groza mine, je spoznal, da je bil to odgovor vernih kristijanov, ki tukaj počivajo in ktere je on ravnokar Bogu priporočal.

V tem „amen“ slišal je pobožni mož tako rekoč potrdilo, v kaki zvezi da so živi in mrtvi med saboj. „Sveta in dobra je misel, za mrtve moliti.“

34. Ne budi mrtvih.

Prostnik, Ljudoljub in Gozdorad bili so prijatelji, kakor jih je le malo na svetu. Bili so enega duha in enega srca; mišljenja pa eden popolnoma brezverskega. Ta brezvernost izvirala je iz prepičle verske izgoje v mladosti, h kateri je kasneje čitanje brezbožnih listov na pomoč pri-skočilo. Na tak način posušile so se kmalo kore-ninice pozitivne vere, kolikor jih je ta še imel in nevera stopila je na njeno mesto, ki je vse tajila, kar človeka po smrti srečnega ali nesrečnega dela. Nevera pa tudi ni bila tako trdna, da bi bil do-tični lahko rekel: „Tako je in nič drugače!“ kar lahko vsak stori, čegar srce je še polno pozitivne vere.

Prostnika so dvomi, kaj je s človekom po smrti, tako mučili, da je nekega dne, ko so prija-telji zopet skupaj sedeli, ves otožen vskliknil: „Čemu je pač vse naše zatiranje večnega pri-jateljstva, če nam smrt lahko vsako uro taisto uniči!“

Ljudoljub je bil sicer tudi liberalnega miš-ljenja, vendar pa je imel glede človeške osode onkraj groba vže zdatno bolj verske nazore, zato je Prostnika zavrnil, rekoč: „Pravega prijateljstva niti smrt ne more razrušiti, kajti tisto sega on-stran groba!“

„Lahko ti je tako govoriti! Kaj mi pomaga prijateljstvo, katero mi po smrti vence na grob do-naša, katerih jaz več ne vidim in zлага pesmi na me, katerih več ne slišim“, pravi bitko Prostnik.

„Jaz pa še vedno ne verujem“, pravi Ljudoljub, „da bi bilo teh blagih čutov, ki jih tu prijateljstvo imenujemo, v grobu res konec. Oni ostanejo dušna lastnost in s taisto dalje živijo!“

„Dragi Ljudoljub“, pravi Prostnik, „kakor vidim, se ti še vedno ni mogoče oprostiti tistih lepih pravljič, s katerimi je bila naša mladost tako čudovito prepletena. Srce je vendar mesto, kjer se rode najžlahtnejši čuti, kakor sta prijateljstvo in ljubezen in to pa vendar v grobu strohni, ali ne?“

„Veš kaj Prostnik, tvoje prijateljstvo tudi ne more kdo vé kako trdno biti, ker mu tako slabo podlago prisojaš, kakor je človeško srce!“

„Ne, ne, ljubi Ljudoljub, ti oziroma vidva me ne razumeta. Ta slaba podlaga prijateljstvu je, ki mi dela toliko žalosti, ker bo z njo vred razpadlo tudi naše prijateljstvo. In vendar če prav premislim, mora tako biti. Kedo se more ustavljati temu?“

„Vera, in upanje“, odgovori Ljudoljub.

„Saj vesta, da jaz ne verujem na življenje po smrti, še manj pa, da bi se ga človek zavedal. Dokaza za to pa nimam“, pravi Prostnik. Takoj na to pa nadaljuje: „Dobro bi bilo, ko bi si mi trije obljubili, da se prvi, ki bo izmed nas umrl, v teku enega leta ostalima dvema prikaže, če je sploh po smrti kako življenje. Taisti mora ostalima dvema na razumljiv način svoje duševno življenje naznaniti in pa kraj, kje da se nahaja. Če bi pa tega ne mogel, mora pa vsaj naznaniti, da je on to, in da ga so-

vražne moči ovirajo. Če sta zadovoljna z mojim predlogom, si pa prisezimo to.“

Segli so si v roke. Prižgali so sveče, postavili so Boga na mizo, ktereга so brezbožno na pričo poklicali storjeni oblubi.

Drugo jutro zvedela sta Ljudoljub in Gozdorad žalostno novico, da je Prostnik ponoči z naglo smrtjo umrl. Zadel ga je bil mrtvoud!

Leto kasneje, bilo je ravno na sv. Mihela dan peljala sta se ostala dva, Ljudoljub in Gozdorad v bližnji trg na lovsko veselico. Ko se je vse vže v ples in drugo zabavo pogreznilo, poišče Gozdorad Ljudoljuba ter mu migne s saboj.

Podala sta se v stransko sobo, kjer ju je vže vino čakalo. Vsedeta se in Gozdorad napije potem pa pravi: „Oh Ljudoljub, glej skoraj bo vže leto, odkar se je prijatelj Prostnik preselil na oni svet, prisega pa le še ni spolnjena! Nobenega znamenja ni še dal od sebe. Prostnik, ki je bil za pravo prijateljstvo ves vžgan, trohni v grobu, z njim vred trohni pa tudi njegovo prijateljstvo, njegova prisega! Vse skupaj ni družega kot gola sleparija!“

„Ne govori tako, pravi Ljudoljub, veruj mi, da duša prijateljeva še živi!“

„Če je tako, potem naji je pa izdal, ker je prelomil dano prisego!“

„Odpustiva mu jo, pravi Ljudoljub, jaz vsaj za svoj del je ne zahtevam in ga v pričo tebe popolnoma od nje odvežem. Ne motiva ga toraj

v njegovem pokoji, oj dragi mi, še ostali prijatelj temveč spoštujeva njegov spomin po vedno večjem prijateljstvu med saboj!“

„Ha, ha, ha!“ zakrohota se Gozdorád, tako da je Ljudoljuba kar groza postalo, „dobro si rekel, še večje in trdneje prijateljstvo za — grob! Ne, ne! čakal sem celo leto in sedaj mi gre za načelo, mi gre za notranji boj, ktereга moram nocoj do-
gnati. Prisega odpustiti — ne, ne, tega ne morem. Bila je zapečatená z njegovo smrtjo in to ji daje še tem večjo veljavo. Jaz zahtevam svoje pravice. Prokletstvo krive prisega naj preganja njegovo dušo, če je taista sploh pri življenji, o čemur pa jako dvomim, ako se mi ne pokaže preden — po-
teče leto.“

„Sram te bodi, Gozdorád, takih besedi, katerih ne morem drugače umeti, kakor če jih zapišem na rovaš tvoje razburjenosti. Prav zarad tega pa tudi nimajo nobene cene, nobene veljave. Najbolje bo, če greva domú!“

„Razburjen, praviš, da sem? Prav govoriš! In zakaj sem razburjen? Ker se leto naše prisega le še na ure šteje. Prav si rekel, le domu se peljiva, tudi mene neznano mika po samoti!“

Prijatelja sta se odpeljala kmalo po 11. uri ponoči. Pot proti domu vlekla se je dobri dve uri in skozi gozd se je bilo treba peljati. Tik ceste v gozdu stal je pa star borovec, — kteremu so ljudje rekli šumeči borovec. Govorilo se je o njem, da je zbiralšče duhov tistih ljudi, ki so jih svoje dni na tem kraji roparji pomorili. Res je bilo vedno

čuti neko skrivnostno šumenje med njegovimi kljukastimi vejami po škarjicah.

Tu memo peljala sta se na sv. Mihela dan Ljudoljud in Gozdorad s kočijo poslednjega v enakomirnem diru ravno o polunoči. Ljudoljub poskušal je med potom kak pogovor razviti, toda iz Gozdorada ni bilo spraviti nobene besede.

Da bi se nekoliko zmotil, jel je Ljudoljub strogo na konje paziti, ker se je bal nesreče. Dospelši v sredo gozda, kjer je stal šumeči borovec, plane Gozdorad kviško na vozu, kakor bi ga bil gad pičil. Ljudoljub se je zbal hudobnega napada, in se je jel okoli ozirati, pa ni prav nič videl, kot grozno temo, če tudi je bila jasna noč.

Gozdorad v tem trenutku zavpije: „Gorjé, joj mene; ter zdrsne nazaj na sedež. Vajeti mu odpadejo iz rok. Na veliko srečo imel je Ljudoljub zadosti zavednosti, da je hitro zgrabil za nje. Konja ob enem vže rineta nazaj, se spneta v zrak grozno razgetajoč. Hotel je z voza skočiti, deloma, da bi konje, sicer jako krotke in pametne živalice pomiril, pa se niti ganiti ni mogel, kakor bi ga bila nevidna moč na vozu držala. Zopet se ozre okoli, kaj da bi bilo, pa ni družega videl, kakor, da sta v sredo jako nizkih vej šumečega borovca zavozila. Skušal je vajeti uravnati, in konje pomiriti, pa vse zastonj. Tepel ju je, pa se sicer za vsak migljaj občutljiva žival niti zmenila ni za vse to! Spenjala se je, razgetala in grozno zemljo razkopavala, s poti spraviti pa je ni bilo nikakor mogoče.

Gozdorad je pa med tem kakor od strele zadet v vozu slonel nazaj naslonjen pa v šumeči borovec je imel oči uprte. Ljudoljub ga je klical, z lepo, z grdo, vse zastonj.

„Gozdorad, vsklikne končno ves nevoljen Ljudoljub, povej vendar kaj ti je? Saj vidiš, da tu ne moreva ostati, sicer bova oba žalostno poginila.“

Gozdorad je pri teh besedah žalostno zaječal. „Poginila, da poginila! O gorjé nama! Vendar toraj! Joj mene, ti si!“ Kakor v sanjah planil je Gozdorad zopet kvišku in zakričal: „Domú, domú!“ na kar je zopet na blazine omahnil.

Ljudoljuba je to grozno pretreslo. Vidoč, da tu človeška pomoč nič več ne izda, nategne vajeti, udari po konjih in na glas, če tudi s tresočim glasom zavpije: „V imenu trojedinega Boga naprej!“ Kakor bi bil odrezal, konji potegnejo. Dirjali so s tako silo proti domu, da sem djal: „Vsega mora konec biti!“ Kmalo sva bila iz gozda venkaj na planjavi, po kateri so konji divje drli, da so jim kar grive kviško stale.

Ljudoljub jel je konje pridržavati, da je končno korakoma vozil. Sedaj se obrne k Gozdoradu: „Kaj ti je?“

„Nič, odgovori oni, le v glavi mi je tako čudno. Ali si ti kaj videl in slišal?“

„Nič drugzega“, pravi Ljudoljub, „kakor konje sem videl spenjati se in pa razgetati sem jih slišal.“

„Kaj jima je bilo?“

„Ko bi vedel!“

„Nič da bi jima ne bilo, — hm — strašansko — pač pač — domu — naprej naprej.“

Od tega dne Gozdorad ni bil več pri zdravi pameti. Tako hudo je zblaznil, da so ga morali v blaznico dati, kjer je vedno ponavljal grozne besede katerih pa nihče ondi razumil ni: „Prisega — pač! Spolnil jo je! O spravi se, grozen si mi!“ Gozdorad je bil malo časa v blaznici. Kmalo ga je Bog k sebi poklical.

Poslednji treh prijateljev Ljudoljub zgubil je pri nekem streljanji desno roko, katero je dvignil svoje dni na predrzno prisego. Poskušal je novo puško, ki jo je dobil. V roki se mu je razletela in zdrobila mu jo je. Naj toraj nihče ne pozveduje po rečeh, ki nam jih je božja previdnost po smrti namenila, da jih spoznamo. Za sedaj nam družega ne kaže, kakor verovati ali pa — trpeti.

35. Srečna smrt.

Francosk misijonar pripoveduje naslednjo resnično dogodbo iz najnovejšega življenja v razbeljenem podnebj afrikanskem: „Jahal sem ob peščenem obrežji Senegalskem skoraj da že do smrti utrujen. O kaki stezi ali potu niti sledu ni bilo. Kače so se umaknile v travo, krokodili poskakali so v vodo pred vročim solncem, mene je pa vendar nekaj z nepopisljivo močjo dalje vleklo, kakor rad bi bil šel že tudi k počitku.

Polagoma dospel sem vendar do borne koče, kjer sem potrkal, da si oddahnem.

„Kdo je?“ vpraša slaboten glas bojazljivo. „Pater misijonar!“ odgovorim mu jaz, „le nič se me ne bojte in mir božji bodi tej hiši.“ „Duhovnik, o dobro došli“, pravi prebivalec v čistej francosčini, „le hitro notri.“

„Kdo pa ste Vi“, vprašam ga jaz „in kako ste se semkaj zgubili?“

„Nepotrebno vprašanje, oče moj“, pravi Francoz, „vže v tretjič me je napadla mrzlica in ta bo menda sedaj poslednja. Opraviva sedaj račun z Bogom, potem se bova pa pogovarjala, če preživim.“

V tem trenutku zatulili so po puščavi šakali, kakor bi jim bil mrlič vže zadišal. Zdelo se mi je, kakor bi bili naznanjali s svojim tulenjem: bolnik ne bo dolgo.

„Pripravljen sem, častiti oče, začniva toraj“, pravi bolnik. Tedaj sem še le spoznal, zakaj da me je s tako čudovito močjo dalje gnalo na poti. Da bi pa božjo previdnost še bolj natančno spoznal, bolnika vprašam: „Kaj ne, da ste prav pridno molili, da bi Vam Bog na poslednjo uro duhovnika poslal; kajti po pravici Vam povem, da me je Vaš angelj varuh semkaj pripeljal.“

„Ali bi radi zvedeli, kako je to bilo?“

„Da, prav res.“

„No, povem Vam, da sem si bil gotov, da dobim duhovnika.“

„Kako to v tej divji puščavi?“

Nič ne dé. Pas sv. Jožefa nosim in pa v njegovi bratovščini sem zapisan. Moja vest je bila vže jako obtežena; zato sem se pa prav zatrdno nadjal, da mi bo sv. Jožef izvestno duhovnika

poslal, kajti prav prisrčno sem se mu priporočil in kakor vidite, ne zastonj.“

„Sedaj mi je pač vse jasno,“ odgovoril sem jaz. „Zaupajte le vedno v priprošnjo sv. Jožefa. Smrt se Vam sicer že bliža, toda blažena smrt v naročji sv. družine in ta smrt Vas popelje k Jezusu, Mariji in sv. Jožefu.“

Mrzlica ga je jela čedalje huje zdelavati in v dveh urah je bil mož z Bogom spravljen in mrtev.

Konec III. zvezka.

Kazalo.

I. O lažéh in potuhi.

1. Bog je sodil!	5
2. Laž za šalo.	14
3. Laž se je sama poplačala.	14
4. Bodi mož beseda.	15

II. O póstu in mésu.

5. Véliki petek v Parizu.	17
6. Mesó na véliki petek.	18
7. Klobasa na véliki petek.	20
8. Pečenka na véliki petek.	20
9. Rojakom.	21
10. Spoštuj véliki petek	25
11. Zadavil se je.	26
12. Zadnji trije dnevi vélikega tedna	26
13. Trije „učeni.“	26

III. Ne opuščaj sv. maše.

14. Ponesrečen lov na race.	28
15. Krepán volič.	30
16. Cerkev mi ne ujide.	30
17. Trije trgovci.	31
18. Zamujena sv. maša.	32
19. Pripomoček proti samomoru.	33
20. Prepozno!	35

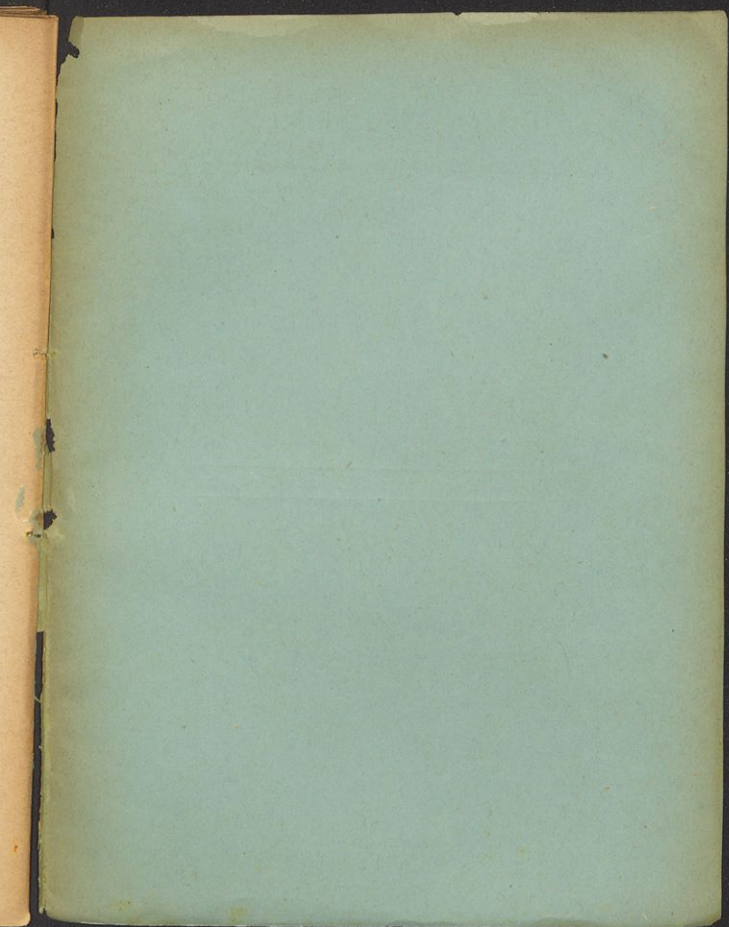
IV. 0 spovedi.

21. Nevredna spoved in nje nasledek.	37
22. Kasneje — jutri!	38
23. „Se se bova videla!“	40
24. Šovražnik spovednikov.	42
25. „Kdor vas zaničuje, mene zaničuje.	44
26. Samo eden smrtni greh!	46
27. Solzé pokóre.	48
28. Spokorjen grešnik.	51

V. 0 mrtvih.

29. „Glavo nazaj!“	53
30. Mrtvaški venec.	55
31. Pesem zveličanega fantiča.	57
32. Menih Bazilij.	59
33. „Amen“ vernih duš.	61
34. Ne búdi mrtvih!	62
35. Srečna smrt.	68

Tisk J. Blasnikovih naslednikov v Ljubljani.
